

UPITNICI, SKALE I OSTALI INSTRUMENTI ZA PROCJENU DJETETOVIH POTREBA, RODITELJSKIH SPOSOBNOSTI, OBITELJSKIH I OKOLINSKIH ČIMBENKA

OBITELJSKI I OKOLINSKI ČIMBENICI

Lista za procjenu roditeljskih snaga
Lista za procjenu roditeljskih rizika
Lista rizika za zlostavljanje djeteta
Kempeov inventar obiteljskih stresora
Skala obiteljskih resursa
Uključenost obitelji i djeteta u zajednicu
Sadašnji odnosi među članovima obitelji
Skala za procjenu održavanosti domaćinstva
Upitnik stresnih događaja
Upitnik privrženosti partneru/partnerici

DJETETOVE RAZVOJNE POTREBE

Upitnik snaga i poteškoća
Izražavanje osjećaja djeteta
Lista za procjenu privrženosti
Upitnik utjecaja djeteta na obitelj

RODIITELJSKE SPOSOBNOSTI

Skala roditeljskog stresa
Svakodnevne brige roditelja
Procjena roditeljskih sposobnosti i izvršavanja roditeljskih zadaća
Skala dobrobiti roditelja/skrbnika

EVALUACIJA RADA

Skala zadovoljstva korisnika socijalnim radnikom i CZSS-om
Skala zadovoljstva korisnika voditeljem nadzora

**OBITELJSKI I
OKOLINSKI
ČIMBENICI**

LISTA ZA PROCJENU RODITELJSKIH SNAGA

Jane F. Gilgun, 2000.

UPUTA

Uz postojanje roditeljskih obilježja koja ometaju prikladno roditeljstvo, mogu postojati i neka obilježja koja mogu ublažiti propuste u roditeljstvu. Radi se o pozitivnim činiteljima koje valja pokrenuti i iskoristiti, kako bi se roditeljima pružila potrebna podrška za promjenu uvjeta zbog kojih socijalna skrb poduzima mjere zaštite djece.

Listu ispunjava stručnjak tako da označi kvačicom postojanje određenih snaga, zasebno za svakog roditelja. Rezultat: zbrajanje nije nužno, no moguće je zbrojiti označena polja za broj *roditeljskih snaga* (prednosti), a za *slabosti* (nedostatke, rizike) zbrojiti polja koja nisu označena. Za cjelovitiji uvid u roditeljske potencijale dobro je koristiti ovu listu s Listom za procjenu roditeljskih rizika (Gilgun, 2000.).

Literatura:

Gilgun, J.F. (2000.) Family Strengths Checklist. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

LISTA ZA PROCJENU RODITELJSKIH SNAGA

Majka

Otac

Iskazuje verbalnu spremnost da učini sve što je potrebno da se nastavi brinuti za djecu u vlastitom domu.

Pokazuje spremnost da učini sve što treba poduzimajući aktivnosti koje povećavaju roditeljsku sposobnost.

Ustraje u tim aktivnostima koje povećavaju roditeljske sposobnosti (ne odustaje).

Ranije je prikladno brinula/o za djecu.

Preuzima svoj dio odgovornosti u problemima koji su doveli do izdvajanja djeteta/djece iz obitelji ili uključenosti službe socijalne skrbi u obitelj.

Ima osobne resurse i osobnu snagu da brine za djecu, čak i kada djeca imaju zdravstvenih poteškoća ili nekih drugih posebnih potreba.

Ima iskustvo sigurnih i zdravih odnosa s drugima.

Ima materijalnu i emocionalnu podršku obitelji, prijatelja i rodbine.

Dugoročno riješeno stambeno pitanje.

Ima iskustvo stabilnog radnog odnosa.

Poštuje zakone/nije osuđivan/a.

Nije ovisnik/ca o alkoholu ili drogama, ili dugo apstinira.

Nije psihički bolesna osoba ili dobro funkcionira s psihičkom bolešću.

Intelektualna razina je prikladna za roditeljstvo.

Datum: _____

Procjenjivač: _____

Obitelj/roditelji za koje se izrađuje procjena: _____

LISTA ZA PROCJENU RODITELJSKIH RIZIKA

Jane F. Gilgun, 2000.

UPUTA

Neka roditeljska ponašanja i obilježja nisu izravno ugrožavajuća odnosno štetna za dijete, ali dovode u pitanje sposobnosti roditelja da pruži odgovarajuću skrb za dijete. Ovdje navedene tvrdnje odnose se na moguće propuste i rizike za osiguravanje odgovarajuće roditeljske skrbi. Što ih je više u obitelji, situacija je po dijete opasnija. Ukoliko uz roditeljske rizike ima malo identificiranih snaga ili ih uopće nema, situacija u obitelji postaje kritična. Označite kvačicom postojanje određenog nedostatka odnosno rizika, zasebno za svakog roditelja.

Listu ispunjava stručnjak na način da označi kvačicom postojanje određenih rizika, zasebno za svakog roditelja. Rezultat: Zbrajanje nije nužno, no kako se broj rizika povećava, tako se povećava i vjerojatnost ugroženosti djeteta. Cjelovitiji uvid pruža korištenje ove liste s Listom za procjenu roditeljskih snaga (Gilgun, 2000.).

Literatura:

Gilgun, J.F. (2000.) Family Risks Checklist. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

LISTA ZA PROCJENU RODITELJSKIH RIZIKA

Majka	Otac
	Oduzeto pravo na roditeljsku skrb za drugo dijete/djecu.
	Roditelji su napustili djecu.
	Česta umiješanost u kriminalne (nelegalne) radnje.
	Prethodne nedokumentirane/nedokazane prijave za zlostavljanje i zanemarivanje djece.
	Prethodne dokumentirane/dokazane prijave za zlostavljanje i zanemarivanje djece.
	Prethodno izdvajanje biološke/usvojene djece.
	Prisutnost obiteljskog nasilja (među partnerima).
	Obitelj roditelja bila je u sustavu skrbi za djecu (kada su roditelji bili djeca).
	Roditelji su u djetinjstvu bili zlostavljani i zanemarivani te im nije bila pružena stručna pomoć.
	Netretirana/neizliječena ovisnost o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima.
	Netretirana/neizliječena psihička bolest.
	Narušeno fizičko zdravlje roditelja koje ometa pružanje prikladne roditeljske skrbi.
	Razvojne nesposobnosti koje ometaju pružanje prikladne roditeljske skrbi.

Datum: _____

Procjenjivač: _____

Obitelj/roditelji za koje se izrađuje procjena: _____

LISTA RIZIKA ZA ZLOSTAVLJANJE DJETETA^{1*}

Duggan i sur., 2000.

UPUTA

Listu ispunjava stručnjak, u pravilu zdravstveni djelatnik, te na osnovu medicinskih podataka ili intervjua zaokružuje je li određena tvrdnja točna, netočna ili je podatak nepoznat. Preporučuje se da se lista ispunjava za svakog roditelja zasebno.

Ova procjena može se izraditi u razdoblju neposredno prije rođenja bebe ili u rodilištu za sve majke prvorođene. No također se može koristiti u radu socijalnih službi. Radi se o listi koja služi za trijažu i uključuje poznate, empirijski utvrđene rizike zlostavljanja kao što su niska razina obrazovanja majke, samohranost majke, neodlasci liječniku u trudnoći i sl.

Pozitivan rezultat tj. rezultat koji upućuje na daljnje procjenjivanje jest onaj s dva ili više rizika za koje je zaokruženo *točno* odnosno sedam ili više rizika za koje je zaokruženo *nepoznato*.

Ukoliko je rezultat na ovoj listi pozitivan, preporučuje se dublja razina procjene pomoću Kempeovog inventara obiteljskih stresora (Kempe Family Stress Inventory) koji slijedi.

Socijalni radnici mogu ovu listu ispuniti uz pomoć patronažne službe ili je koristiti pri uzimanju anamneze ili nakon nje, kako bi napravili grubu razinu procjene rizika. Već i podatak o tome što je nepoznato može biti koristan socijalnoj službi da obrati pozornost na ono što ne zna o obitelji, a poznato je kao čimbenik rizika za zlostavljanje.

Literatura:

Duggan, A. i sur. (2000.) Hawaii's Healthy Start Program of Home Visiting for At-Risk Families: Evaluation of Family Identification, Family Engagement, and Service Delivery. *Pediatrics*, 1005, 250-259.

LISTA RIZIKA ZA ZLOSTAVLJANJE DJETETA

	Točno	Netočno	Nepoznato
Neoženjen/neudana	T	N	X
Partner je nezaposlen			
Neprimjereni prihodi	T	N	X
Nesiguran smještaj	T	N	X
Bez telefona	T	N	X
Manje od 12 godina obrazovanja	T	N	X
Neadekvatno kontaktiranje nadležnih službi u slučaju iznenadne opasnosti ili problema	T	N	X
U povijesti bolesti evidentirana zlouporaba opojnih sredstava	T	N	X
Neadekvatno pružanje roditeljske brige	T	N	X
Evidentiran pobačaj(i)	T	N	X
Neuspješan zahtjev ili pokušaj pobačaja	T	N	X
Bračni ili obiteljski problemi	T	N	X
U povijesti bolesti evidentirana depresija	T	N	X

Datum: _____

Procjenjivač: _____

Obitelj/roditelji za koje se izrađuje procjena: _____

KEMPEOV INVENTAR OBITELJSKIH STRESORA^{2*}

UPUTA

Preporučuje se da se procjena izradi nakon/tijekom intervjua kojim se procjenjuje deset psihosocijalnih i zdravstvenih faktora povezanih sa zlostavljanjem djece, uključujući povijest zlostavljanja majke i povijest zlouporabe sredstva ovisnosti. Raspon može biti od 0 do 100, a rezultati od 25 i više smatraju se rizičnim po dijete.

Stručnjak ispunjava procjenu zasebno za svakog roditelja zasebno, koristeći sljedeću skalu:

0 = nema problema

5 = umjereni problemi

10 = ozbiljni problemi

Literatura:

Korfmacher, J. (2000.) The Kempe Family Stress Inventory: A Review. *Child Abuse & Neglect*, 24 (1) 129-140.

KEMPEOV INVENTAR OBITELJSKIH STRESORA**Skala za procjenu**

0 = nema problema

5 = umjereni problemi

10 = ozbiljni problemi

Roditelj je kao dijete bio zlostavljan (fizički ili zanemarivanjem)	0	5	10
Roditelj je bio osuđivan, psihički bolestan ili je zloupotrebjavao opojna sredstva	0	5	10
Prethodno ili sadašnje korištenje usluga Centra za socijalnu skrb	0	5	10
Roditelj je izoliran, ima nisko samopoštovanje ili je depresivan	0	5	10
Višestruki stresovi ili krizne situacije	0	5	10
Mogućnost agresivnih ispada	0	5	10
Nerealna, rigidna očekivanja od djetetovog ponašanja ili razvoja	0	5	10
Grubo kažnjavanje djeteta	0	5	10
Roditelj doživljava dijete kao teško i/ili provokativno	0	5	10
Neželjeno dijete ili dijete pod rizikom za nerazvijanje privrženosti	0	5	10

Datum: _____

Procjenjivač: _____

Obitelj/roditelji za koje se izrađuje procjena: _____

SKALA OBITELJSKIH RESURSA

Dittmeier, H.L. i Dunst, C.J., 1998.

UPUTA

Skala obiteljskih resursa (Family Resource Scale – FRS) primarno je namijenjena obiteljima s malom djecom, iako samo dvije čestice ne odgovaraju obiteljima s djecom starije dobi (briga za djecu i čuvanje djece).

Ukupan rezultat, koji predstavlja indeks primjerenosti obiteljskih sredstava, dobiva se zbrajanjem rezultat svih 30 čestica. Također je moguće izračunati rezultat na pojedinim podskalama koje evaluiraju primjerenost sredstava s obzirom na: *hranu i smještaj, financijsko stanje, vrijeme za obitelj, podršku izvan obitelji, brigu za djecu, sredstava za djecu i luksuze*. Pouzdanost izračunata Alpha koeficijentom unutarnje konzistencije iznosi 0.92, a test-retest pouzdanost je 0.52. Valjanost je provjerena pomoću opće mjere psihološke dobrobiti i iznosi 0.52.

Literatura:

Touliatos, J., Perlmutter, B.F. & Straus, M.A. (2001.) Handbook of Family Measurement Techniques. Thousand Oaks, CA: Sage Publication. Abstract 266: Dittmeier, H.L. & Dunst, C.J. Family Resource Scale, 266; 466.

SKALA OBITELJSKIH RESURSA

Ova skala napravljena je da bi se procijenilo imate li Vi i Vaša obitelj odgovarajuća sredstva (vrijeme, novac, energiju i dr.) za zadovoljavanje potreba kako cijele obitelji, tako i njenih pojedinih članova. Molimo Vas da za svaku tvrdnju zaokružite odgovor koji najbolje opisuje koliko je pojedina potreba općenito zadovoljena u Vašoj obitelji (na mjesečnoj razini).

Datum: _____

Dob i spol djeteta/djece: _____

Skalu ispunjava (zaokružiti i napisati ime i prezime): _____

a) majka _____

b) otac _____

c) stručnjak na temelju razgovora _____

1

Uopće nije
dostupno

2

Rijetko je
dostupno

3

Ponekad je
dostupno

4

Često je
dostupno

5

Gotovo uvijek
je dostupno

U kojoj mjeri je vašoj obitelji na odgovarajući način dostupno sljedeće:

Hrana za dva obroka dnevno	1	2	3	4	5
Kuća ili stan	1	2	3	4	5
Novac za kupnju namirnica	1	2	3	4	5
Dovoljno odjeće za članove obitelji	1	2	3	4	5
Grijanje kuće ili stana	1	2	3	4	5
Unutarnje instalacije/voda	1	2	3	4	5
Novac za plaćanje mjesečnih računa (režija)	1	2	3	4	5
Vlastiti ili partnerov/partneričin dobar posao	1	2	3	4	5
Zdravstvena skrb za obitelj	1	2	3	4	5
Socijalna pomoć	1	2	3	4	5
Pouzdan prijevoz (vlastiti auto ili prijevoz osiguran od strane druge osobe)	1	2	3	4	5
Dovoljno vremena za spavanje/odmor	1	2	3	4	5
Namještaj za kuću ili stan	1	2	3	4	5
Slobodno vrijeme za sebe	1	2	3	4	5
Vrijeme za obiteljsko druženje	1	2	3	4	5
Vrijeme za druženje s djecom	1	2	3	4	5
Vrijeme za druženje sa supružnikom/partnerom ili bliskim prijateljem	1	2	3	4	5
Telefon ili lak pristup telefonu	1	2	3	4	5
Čuvanje djeteta/djece	1	2	3	4	5
Jaslice/vrtić	1	2	3	4	5
Novac za dječju opremu/potrepštine	1	2	3	4	5
Stomatološke usluge za obitelj	1	2	3	4	5
Netko s kime možete razgovarati	1	2	3	4	5
Vrijeme za druženje s osobama izvan obitelji	1	2	3	4	5
Vrijeme za rekreaciju i brigu o vlastitom izgledu	1	2	3	4	5
Igračke za dijete/djecu	1	2	3	4	5
Novac da kupite nešto za sebe	1	2	3	4	5
Novac za obiteljsku razonodu	1	2	3	4	5
Novac za štednju	1	2	3	4	5
Putovanja/odlasci na praznike	1	2	3	4	5

UKLJUČENOST OBITELJI I DJETETA U ZAJEDNICU

Jane F. Gilgun, 1996.

UPUTA

Ovim upitniku procjenjuje se kolika je i kakva uključenost i pripadnost obitelji i djeteta zajednici u kojoj žive te kakve odnose imaju s osobama izvan njihove primarne obitelji. Na svakoj tvrdnji treba samo jedanput procijeniti obitelj odnosno dijete (ne mogu na istoj tvrdnji biti procijenjeni i prednost i rizik). Procjenjivanje se sastoji od dva dijela. Prvo, procijenite opisuje li situaciju djeteta/obitelji bolje tvrdnja koja se nalazi lijevo (PREDNOSTI) ili ona koja se nalazi desno (RIZICI). Zatim procijenite je li ta prednost ili rizik visoko, srednje ili nisko izražen.

Prije nego što ispunite ovaj upitnik, molimo Vas da označite znakom X svoju opću procjenu jesu li djetetove prednosti i njegovi rizici s obzirom na uključenost obitelji i djeteta u zajednicu mali ili veliki.

Literatura:

Gilgun, J.F. (1996.) Family's and Child's Embeddings in Community. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

UKLJUČENOST OBITELJI I DJETETA U ZAJEDNICU

Datum: _____

Ime djeteta: _____ Spol: M – Ž Dob: _____

Opća procjena Prednosti: _____ velike _____ male

Rizici: _____ veliki _____ mali

Procjenitelj-stručnjak: _____

visoka	srednja	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3
PREDNOSTI			RIZICI			
1. Djetetova obitelj ima dobre socijalne odnose s rodbinom (proširenom obitelji).			Djetetova obitelj nema dobre socijalne odnose s rodbinom (proširenom obitelji).			
3	2	1	0	1	2	3
2. Djetetova obitelj ima dobre socijalne odnose s prijateljima i susjedima.			Djetetova obitelj nema dobre socijalne odnose s prijateljima i susjedima.			
3	2	1	0	1	2	3
3. Djetetova obitelj ima obitelj ili prijatelje s kojima dijele neka dobra (npr. kuća, traktor).			Djetetova obitelj nema obitelj ili prijatelje s kojima dijele neka dobra (npr. kuća, traktor).			
3	2	1	0	1	2	3
4. Djetetova obitelj ima bliske prijatelje s kojima govore o svojim osjećajima i problemima.			Djetetova obitelj nema bliske prijatelje s kojima govore o svojim osjećajima i problemima.			
3	2	1	0	1	2	3
5. Djetetova obitelj uživa u svom poslu; posao im je značajan.			Djetetova obitelj ne uživa u svom poslu; posao im malo ili uopće ne znači.			
3	2	1	0	1	2	3
6. Djetetova obitelj ima dobre odnose s djelatnicima u školi, crkvi, knjižnici, trgovini.			Djetetova obitelj nema dobre odnose s djelatnicima u školi, crkvi, knjižnici, trgovini.			
3	2	1	0	1	2	3
7. Djetetova obitelj je uključena u pozitivne društvene aktivnosti, kao što je pomoć u crkvi.			Djetetova obitelj nije uključena u pozitivne društvene aktivnosti, kao što je pomoć u crkvi.			
3	2	1	0	1	2	3

visoka	srednja niska	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3
8. Djetetova obitelj osjeća da pripada susjedstvu i/ili široj zajednici.	Djetetova obitelj ne osjeća da pripada susjedstvu i/ili široj zajednici, već doživljava predrasude, diskriminaciju i izbjegavanje.					
3	2	1	0	1	2	3
9. Obitelj je financijski sigurna.	Obitelj nije financijski sigurna.					
3	2	1	0	1	2	3
10. Susjedstvo je prikladno za odrastanje djece, postoje igrališta, rekreacijski programi, knjižnice.	Susjedstvo nije prikladno za odrastanje djece.					
3	2	1	0	1	2	3
11. Dijete može vidjeti kako odrasli i druge osobe u susjedstvu žive u skladu sa zakonom i socijalnim normama ponašanja.	Dijete može vidjeti kako odrasli i druge osobe u susjedstvu ne žive u skladu sa zakonom i socijalnim normama ponašanja, nego npr. prodaju i konzumiraju drogu ili alkohol i/ili su nasilni, tuku se.					
3	2	1	0	1	2	3
12. Interakcije djeteta s drugima u susjedstvu su primjerene, ne karakterizira ih verbalna i/ili fizička agresija i/ili zastrašivanje.	Interakcije djeteta s drugima u susjedstvu nisu primjerene, nego ih karakterizira verbalna i/ili fizička agresija i/ili zastrašivanje.					
3	2	1	0	1	2	3
13. Dijete u školi i/ili zajednici doživljava pozitivno potkrepljenje, pohvalu ili osnaživanje od strane odraslih i/ili starije djece.	Dijete u školi i/ili zajednici ne doživljava pozitivno potkrepljenje, pohvalu ili osnaživanje.					
3	2	1	0	1	2	3

SADAŠNJI ODNOSI MEĐU ČLANOVIMA OBITELJI

Jane F. Gilgun, 1996.

UPUTA

Procjena u ovom upitniku usmjerena je na djetetove odnose unutar sadašnje obitelji, bez obzira je li riječ o biološkoj obitelji, usvojiteljima, udomiteljskoj obitelji ili nekoj drugoj zamjenskoj roditeljskoj figuri. Na svakoj tvrdnji samo jednom procijenite dijete (ista tvrdnja ne može biti procijenjena i kao prednost i kao rizik).

Procjenjivanje se odvija u dva koraka. Prvo, procijenite opisuje li djetetovu situaciju bolje tvrdnja koja se nalazi lijevo (PREDNOSTI) ili desno (RIZICI). Zatim procijenite je li ta prednost ili rizik visoko, srednje ili nisko izražen.

Prije nego što ispunite ovaj upitnik, molimo Vas da označite znakom X svoju opću procjenu jesu li djetetove prednosti i rizici s obzirom na odnose među članovima obitelji mali ili veliki.

Literatura:

Gilgun, J.F. (1996.) Relationships Among Family Members: Current. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

SADAŠNJI ODNOSI MEĐU ČLANOVIMA OBITELJI

Datum: _____

Ime djeteta: _____ Spol: M – Ž Dob: _____

Opća procjena Prednosti: _____ velike _____ male

Rizici: _____ veliki _____ mali

Procjenitelj-stručnjak: _____

Primjer pitanja i bodovanja

4. Roditelji suosjećaju s djetetovim problemima Roditelji ne suosjećaju s djetetovim problemima

3 2 1 0 1 2 3

Opaska: Na svakoj tvrdnji zaokružite samo jedan broj. Zaokruživanje vrijednosti na strani **PREDNOSTI** znači da dijete ima navedenu kvalitetu, a vrijednost od 3 do 1 izražava stupanj prisutnosti te kvalitete kod djeteta. Nasuprot tome, procjena na strani **RIZICI** znači da je kod djeteta prisutan navedeni rizik. Vrednovanje od 1 do 3 predstavlja procjenu ozbiljnosti te rizične situacije. Npr. zaokružena vrijednost 3 na strani RIZICI (sasvim desno) u gornjem primjeru znači da roditelj/skrbnik uopće ne suosjeća s djetetovim problemima.

visoka	srednja niska	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3

PREDNOSTI**RIZICI**

1. Roditelji razgovaraju o svojim različitostima.

Roditelji ne razgovaraju o svojim različitostima.

3 2 1 0 1 2 3

2. Roditelji ravnopravno rješavaju svoje probleme; svatko ima jednako pravo glasa.

Roditelji ne rješavaju svoje probleme ravnopravno; nemaju svi jednako pravo glasa.

3 2 1 0 1 2 3

3. Međusobne interakcije roditelja su primjerene, karakterizirane malom količinom verbalne i/ili fizičke agresije i/ili zastrašivanja.

Međusobne interakcije roditelja nisu primjerene, nego su karakterizirane verbalnom i/ili fizičkom agresijom, povlačenjem, tihim prijetnjama i napuštanjem i/ili prijetnjama napuštanjem.

3 2 1 0 1 2 3

4. Roditelj suosjeća s djetetovim problemima.

Roditelj ne suosjeća s djetetovim problemima.

3 2 1 0 1 2 3

visoka	srednja	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3
5. Dijete i roditelji razgovaraju o svojim različitostima. Dijete i roditelji ne razgovaraju o svojim različitostima.						
3	2	1	0	1	2	3
6. Interakcije između roditelja i djeteta su primjerene, karakterizirane malom količinom verbalne i/ili fizičke agresije i/ili zastrašivanja. Interakcije između roditelja i djeteta nisu primjerene, nego su karakterizirane verbalnom i/ili fizičkom agresijom, povlačenjem, tihim prijetnjama i napuštanjem i/ili prijetnjama napuštanjem.						
3	2	1	0	1	2	3
7. Dijete se može pouzdati u jednu odraslu osobu u primarnoj obitelji ili u starijeg brata/sestru. Dijete se ne može pouzdati niti u jednu odraslu osobu u primarnoj obitelji niti u starijeg brata/sestru.						
3	2	1	0	1	2	3
8. Barem je jedna odrasla osoba iz uže obitelji ili stariji brat/sestra osjetljiva na djetetove osjećaje. Nema odrasle osobe iz uže obitelji ili starijeg brata/sestre koji je osjetljiv na djetetove osjećaje.						
3	2	1	0	1	2	3
9. Barem jedna odrasla osoba iz uže obitelji ili stariji brat/sestra zainteresirana je za djetetove aktivnosti. Nema odrasle osobe u užoj obitelji niti starijeg brata/sestre zainteresirane za djetetove aktivnosti.						
3	2	1	0	1	2	3
10. Barem jedna odrasla osoba iz uže obitelji ili stariji brat/sestra komunicira s djetetom na pošten, otvoren i brižan način. Nema odrasle osobe iz uže obitelji ili starijeg brata/sestre koji komunicira s djetetom na otvoren i brižan način.						
3	2	1	0	1	2	3
11. Disciplina je autoritativna. Disciplina nije autoritativna.						
3	2	1	0	1	2	3
12. Disciplina je dosljedna, uvijek ista. Disciplina nije dosljedna, uvijek ista.						
3	2	1	0	1	2	3
13. Roditelji jasno izražavaju svoja očekivanja. Roditelji ne izražavaju jasno svoja očekivanja.						
3	2	1	0	1	2	3
14. Roditelji znaju prepoznati uspjehe djeteta. Roditelji ne znaju prepoznati uspjehe djeteta.						
3	2	1	0	1	2	3

visoka	srednja	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3
15. Djetetove obveze u kući su prikladne za njegove godine.			Djetetove obveze u kući nisu prikladne za njegove godine.			
3	2	1	0	1	2	3
16. Odrasle osobe iz uže obitelji i stariji brat/sestra poštuju djetetove fizičke granice (npr. ne koriste djetetove stvari bez dopuštenja i/ili poštuju djetetov osobni prostor).			Odrasle osobe iz uže obitelji i stariji brat/sestra ne poštuju djetetove fizičke granice (npr. koriste djetetove stvari bez dopuštenja i/ili ne poštuju djetetov osobni prostor).			
3	2	1	0	1	2	3
17. Roditelji i stariji brat/sestra poštuju emocionalne granice i ne traže od djeteta savjet i/ili emocionalnu podršku.			Roditelji i stariji brat/sestra ne poštuju emocionalne granice i traže od djeteta savjet i/ili emocionalnu podršku.			
3	2	1	0	1	2	3
18. Djetetova obitelj ima različite načine emocionalnog rasterećenja, kao što su razgovori, vježbanje i zabava.			Djetetova obitelj nema dovoljno emocionalnog rasterećenja, razgovaraju rijetko ili nikada. ne suočavaju se konstruktivno s emocijama.			
3	2	1	0	1	2	3
19. Djetetova obitelj razgovara o gubicima drugih članova obitelji uslijed smrti, odvajanja/odlazaka, hospitalizacije.			Djetetova obitelj ne razgovara o gubicima drugih članova obitelji.			
3	2	1	0	1	2	3
20. Roditelji uspijevaju sa svojim prihodima pokriti troškove kućanstva.			Roditelji ne uspijevaju sa svojim prihodima pokriti troškove kućanstva.			
3	2	1	0	1	2	3
21. Roditelji su već tražili pomoć nekog izvana kada im je to bilo potrebno.			Roditelji nisu tražili pomoć izvana kada im je to bilo potrebno.			
3	2	1	0	1	2	3

SKALA ZA PROCJENU ODRŽAVANOSTI DOMAĆINSTVA

UPUTA

Socijalni radnici procjenjuju fizičke aspekte okruženja u domu. Ova skala može djelovati procjenjujućom, ali socijalni radnici nužno čine prosudbe u vezi sigurnosti, reda i čistoće mjesta u kojemu dijete živi. Korištenje liste olakšava objektivnost opažanja.

Ukupni rezultat je visoko povezan s dječjim sposobnostima, tako da djeca iz domova s niskim rezultatom obično imaju bolje govorne sposobnosti i bolji intelektualni razvoj. Ovo ne znači da će sva djeca iz obitelji s visokim rezultatom slabo intelektualno napredovati.

Poput svih metoda procjene, ova procjena ne smije se koristiti izdvojeno od ostalih informacija, uključujući kvalitetu odnosa roditelj-dijete, koje će doprinijeti ukupnoj procjeni.

Sama skala sastoji se od 11 čestica odnosno aspekata održavanja doma koje treba opažati tijekom posjeta kući. Uključuje također socijalnu prezentaciju, osobito čistoću djeteta.

Skalu je najbolje koristiti kao podsjetnik za opažanje. Posebno je prikladna prilikom prve procjene odnosno posjeta domu. Kad je jednom napravljena, postaje korisnom pri sljedećim procjenama kao način praćenja napretka ili pogoršanja. Da bi se skala popunila potrebno je pažljivo obići i pogledati kuću/dom. Roditelja/skrbnika može se pitati li ima ikakvih problema sa stanovanjem i uzrokuje li način njihovog smještaja poteškoće pri podizanju djece. To može voditi molbi da se pogleda po kući/domu.

Literatura:

Davie CE, Hutt SJ, Vincent E & Mason M (1984) *The Young Child at Home*. NFER-Nelson, Windsor

SKALA ZA PROCJENU ODRŽAVANOSTI DOMAĆINSTVA

Ime djeteta: _____

Upitnik je ispunio/la: _____

Odnos s djetetom: _____

Datum: _____

Smrad (npr. ustajali dim cigarete, pokvarena hrana).	0	1
Prljav kuhinjski pod, prekriven komadićima hrane, mrvicama i sl.	0	1
Pod u bilo kojoj drugoj prostoriji prljav kao što je prethodno navedeno.	0	1
Općenito uređenje siromašno – očito potrebno uređenje (npr. loše oličeni zidovi, razbijen prozor).	0	1
Sudoper, radna ploha i ormarići nisu oprani duže vrijeme.	0	1
S ostalih površina u kući nije obrisana prašina dulje vrijeme.	0	1
Pribor za kuhanje i jelo izrazito je prljav ili ostavljen neopran do sljedeće upotrebe.	0	1
Na umivaoniku, tušu ili kad je "ukorijenjena" prljavština.	0	1
Pokućstvo je prljavo.	0	1
Roditeljeva/skrbnikova ili dječja odjeća je očito neoprana, kosa je prljava ili neočešljana.	0	1
Vrt ili dvorište su zapušteni i puni smeća.	0	1

Ukupni rezultat

UPITNIK STRESNIH DOGAĐAJA

UPUTA

Stresni događaji najčešće su kratkotrajni, ali mogu imati dugoročne posljedice. Razlikuju se od "kroničnih poteškoća" kao što su siromaštvo ili trajno poremećeni odnosi. Međutim, stresni događaji mogu biti ili indikator kroničnih poteškoća ili im mogu prethoditi. Stresni događaji na različite načine utječu na pojedince i obitelji, pa je važno istražiti njihov utjecaj na skrbnike i obitelj. Na primjer, smrt djeda ili bake može imati i praktični i emocionalni utjecaj na obitelj ako je preminula osoba davala podršku i brinula se za djecu. Negativni stresni događaji, kao što su razvod, smrt bliske osobe, fizička bolest ili nezaposlenost, mogu utjecati na bilo kojeg člana obitelji, a ne samo na one koji su izravno uključeni. Pokazalo se da gubitak roditelja u ranoj dobi, naročito prije jedanaeste godine, nezavisno utječe na dobrobit djeteta u djetinjstvu i u odrasloj dobi. Većina negativnih stresnih događaja uključuje gubitak ili prijetnju gubitkom, uključujući gubitak samopoštovanja. To se može dogoditi i nakon nekih naizgled pozitivnih stresnih događaja, kao što je npr. promaknuće na poslu. Važno je procijeniti izaziva li stresni događaj još uvijek negativne emocije, a taj je aspekt često u upitnicima zanemaren.

Ovaj upitnik prilagodili su A. Cox i A. Bentovim (2000.) prema upitniku Brughe i sur. (1985.) kojem su dodali devet čestica. Skala se odnosi na nedavne stresne događaje, one koji su se dogodili u proteklih 12 mjeseci. Ispituje misli li korisnik da ti događaji imaju kontinuiran učinak. Ako to stručnjaku koristi, mogu se evaluirati događaji koji su se dogodili ranije i njihov utjecaj kroz dulje razdoblje. Upitnik se može koristiti pri izradi socijalne anamneze, izradi sveobuhvatne obiteljske procjene ili kao sastavni dio evaluacije kako bi se nakon nekog vremena vidjelo utječu li određeni događaji još uvijek na život korisnika. Upitnik mogu ispunjavati primarni skrbnici djeteta, ali i udomitelji, potencijalni skrbnici ili rastavljeni roditelj koji ne živi s djetetom.

Praksa je pokazala da upotreba ovog upitnika kod već poznatih korisnika može otkriti informacije koje socijalni radnik prije nije znao, odnosno identificirati probleme koje obitelj nije smatrala stresnima ili ih je zatajila. Socijalni radnici trebaju biti pripremljeni na ono što ispunjavanje ovakvog upitnika može potaknuti i što može "izaći" njegovim ispunjavanjem. Upitnik treba dati korisniku, najčešće primarnom skrbniku djeteta, nakon odgovarajuće pripreme. Važno je da socijalni radnik bude svjestan da razmišljanje o važnim obiteljskim događajima može pobuditi bolne uspomene.

Ispunjavanje upitnika traje oko 15 minuta, ali razgovor o odgovorima može trajati i puno dulje. Upitnik može biti dobra osnova za obiteljski razgovor, no to bi zahtijevalo daljnju pripremu i pregovaranje sa članovima obitelji. Vrednovanje odgovora je binarno (1 ako je korisnik doživio određeni događaj i 0 ako nije). Zatim se zbroje događaji koji po mišljenju korisnika još uvijek na njega/nju utječu. Rezultati upitnika ne procjenjuju se u odnosu na neku kritičnu točku. Veći broj doživljenih stresnih događaja predstavljen je većim brojem bodova, što ukazuje na veću vjerojatnost nekog dugotrajnog učinka na odraslu osobu, dijete ili obitelj. Vjerojatnost je veća ako je korisnik izjavio da događaji još uvijek utječu na njega.

Literatura:

Brugha, T., Bebington, P., Tennant, C. i Hurry, J. (1985.) The List of Threatening Experiences: A Subset of 12 Life Events Categories with Considerable Long-Term Contextual Threat. *Psychological Medicine*, 15, 189-194.

UPITNIK STRESNIH DOGAĐAJA

Dolje je navedena lista stresnih događaja. Molimo Vas da svako pitanje pažljivo pročitate i zatim razmislite jeste li taj događaj doživjeli u proteklih godinu dana. Molimo da označite znakom + polje pod "DA" ako ste doživjeli određeni događaj i polje "JOŠ UVIJEK UTJEČE NA MENE" ako događaj još uvijek ima utjecaja na Vaš život.

DOGAĐAJ	DA	JOŠ UVIJEK UTJEČE NA MENE
Jeste li imali ozbiljnu bolest ili bili ozbiljno ozlijeđeni?		
Je li netko iz Vaše bliže obitelji (dijete, majka, otac, sestra, brat, partner) bio ozbiljno bolestan ili ozlijeđen?		
Je li netko od Vaših bližih prijatelja ili drugih bliskih rođaka bio ozbiljno bolestan ili ozlijeđen?		
Je li netko iz Vaše bliže obitelji (dijete, majka, otac, sestra, brat, partner) umro?		
Je li netko od Vaših drugih bliskih rođaka ili bližih prijatelja umro?		
Jeste li se rastali od svog partnera (a da razlog nije smrt)?		
Jeste li imali neki ozbiljni problem s bliskim prijateljem, susjedom ili rođakom?		
Jeste li Vi ili netko iz Vaše bliže obitelji bili žrtva ozbiljnog nacionalnog zlostavljanja, napada ili prijetnji?		
Jeste li Vi ili netko iz Vaše bliže obitelji bili žrtva bilo kakvog zlostavljanja, napada, prijetnji – možda zbog toga što Vi ili netko Vama blizak ima bilo kakvu poteškoću (npr. psihički poremećaj, teškoće u učenju, fizički nedostatak)?		
Jeste li Vi ili netko iz Vaše bliže obitelji bili žrtva nekog drugog oblika zlostavljanja, napada ili prijetnji?		
Jeste li Vi ili Vaš partner bili nezaposleni ili tražili posao više od mjesec dana?		
Jeste li Vi ili Vaš partner bili otpušteni s posla ili bili neraspoređeni na poslu?		
Jeste li imali nekih većih financijskih poteškoća (npr. dugovanja, teškoće s plaćanjem računa)?		
Je li Vas ili nekog iz Vaše bliže obitelji (dijete, majka, otac, sestra, brat, partner) kontaktirala policija ili ste bili na sudu?		
Jeste li Vi ili netko iz Vaše bliže obitelji (dijete, majka, otac, sestra, brat, partner) bili opljačkani ili prevareni?		
Jeste li Vi ili netko tko s Vama živi rodili?		
Jeste li Vi ili netko tko s Vama živi spontano pobacili ili rodili mrtvorodenče?		
Jeste li se preselili svojim izborom?		
Jeste li se preselili prisilno?		
Jeste li imali ikakvih stambenih poteškoća?		
Jeste li doživjeli neki drugi značajni događaj? Navedite koji.		

UPITNIK PRIVRŽENOSTI LJUBAVNOM PARTNERU/PARTNERICI

Kamenov i Jelić. 2003.

UPUTA

Ovdje je predstavljena jedna verzija upitnika za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: za odnos s ljubavnim partnerom/partnericom. Upitnik privrženosti članovima obitelji je s obzirom na suštinu čestica isti, samo se jezično razlikuje. Može ga se naći kao prilog u niže citiranom članku.

Rezultati se boduju sukladno stupnju slaganja koji je ispitanik zaokružio uz svaku česticu. Pritom je potrebno obrnuto bodovati rezultate na česticama 9, 13 i 17. Ukupni rezultat na skali privrženosti nije jedinstveni broj, već se posebno zbrajaju bodovi dobiveni na parnim, a posebno na neparnim česticama. Rezultat na neparnim česticama odnosi se na dimenziju izbjegavanja, a na parnim česticama na dimenziju anksioznosti.

Kategoriziranje u jedan od četiri tipa privrženosti ovisi o rezultatima na dimenziji anksioznosti i dimenziji izbjegavanja (medijan=36).

Sigurna privrženost	rezultat na dimenziji anksioznosti <36 rezultat na dimenziji izbjegavanja <36
Zaokupljena privrženost	rezultat na dimenziji anksioznosti >36 rezultat na dimenziji izbjegavanja <36
Plašljiva privrženost	rezultat na dimenziji anksioznosti >36 rezultat na dimenziji izbjegavanja >36
Odbijajuća privrženost	rezultat na dimenziji anksioznosti <36 rezultat na dimenziji izbjegavanja >36

Ovi upitnici mogu se koristiti za procjenu kapaciteta roditelja za uspostavljanje stabilnog emocionalnog odnosa.

Literatura:

Kamenov, Ž. & Jelić, M. (2003.) Validacija instrumenta za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: Modifikacija Brennanova inventara iskustva u bliskim vezama. *Suvremena psihologija*, 6 (1) 73-91.

UPITNIK PRIVRŽENOSTI LJUBAVNOM PARTNERU/PARTNERICI

Sljedeće tvrdnje odnose se na Vaše osjećaje u partnerskim odnosima. Zanima nas kako se Vi općenito osjećate s vašim partnerom/partnericom. Molimo Vas da pažljivo pročitate svaku tvrdnju i odgovorite u kojoj se mjeri slažete s tvrdnjom.

Svoj stupanj slaganja sa svakom tvrdnjom izrazite zaokruživanjem odgovarajućeg broja na skali od 1 do 7 pri čemu veći broj ukazuje na veće slaganje.

	1	2	3	4	5	6	7
	Uopće se ne slažem			Niti se slažem niti se ne slažem			Potpuno se slažem
1. Pokušavam izbjeći preveliko zблиžavanje s partnerom/partnericom.	1	2	3	4	5	6	7
2. Postajem nezadovoljan/na kad moj partner/partnerica nije na raspolaganju kada mi je potrebno.	1	2	3	4	5	6	7
3. Ne osjećam se ugodno kada se emocionalno otvaram ljubavnom partneru/partnerici.	1	2	3	4	5	6	7
4. Bojim se da moj partner/partnerica neće mariti za mene jednako koliko ja marim za njega/nju.	1	2	3	4	5	6	7
5. Osjećam se ugodno dijeleći svoje intimne misli i osjećaje s partnerom/partnericom.	1	2	3	4	5	6	7
6. Kada nisam u vezi osjećam se pomalo tjeskobno i nesigurno.	1	2	3	4	5	6	7
7. Svojem partneru/partnerici govorim gotovo sve.	1	2	3	4	5	6	7
8. Jako se brinem da ću izgubiti partnera/partnericu.	1	2	3	4	5	6	7
9. Nervozan/na sam kada mi se partner/partnerica previše emocionalno približi.	1	2	3	4	5	6	7
10. Ako ne mogu navesti partnera/partnericu da pokaže interes za mene, postajem uznemiren/a ili ljut/a.	1	2	3	4	5	6	7
11. obraćam se partneru/partnerici iz puno razloga, uključujući utjehu i smirenje.	1	2	3	4	5	6	7
12. Moja želja za bliskošću ponekad uplaši i otjera ljude.	1	2	3	4	5	6	7
13. Radije ne pokazujem partneru/partnerici svoje prave osjećaje.	1	2	3	4	5	6	7
14. Zamjeram partneru/partnerici kada provodi vrijeme odvojeno od mene.	1	2	3	4	5	6	7
15. Osjećam se jako neugodno kada sam blizak/ka s partnerom/partnericom.	1	2	3	4	5	6	7
16. Brinem se da ću ostati sam/a.	1	2	3	4	5	6	7
17. U trenutku kada se moj partner/partnerica počne zблиžavati sa mnom, primjećujem da se ja povlačim.	1	2	3	4	5	6	7
18. Ponekad osjećam da prisiljavam partnera/partnericu da pokazuje više osjećaja, više obvezivanja.	1	2	3	4	5	6	7

Ime i prezime: _____ Datum: _____

**DJETETOVE
RAZVOJNE
POTREBE**

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA

UPUTA

Jedna od značajnih zadaća u procjenjivanju potreba djeteta jest uvid u emocionalni i socijalni razvoj. Ovaj upitnik namijenjen je za procjenu emocionalnog i socijalnog razvoja te ponašanja djeteta. Ponuđen je u tri forme: (1) za djecu od 3 do 4 godine koju ispunjava roditelj/skrbnik, (2) za djecu od 5 do 16 godina koju ispunjava roditelj/skrbnik/učitelj/odgajatelj, (3) te za djecu od 11 do 16 godina koju ona sama ispunjavaju. Kod mlađe djece, izvještaji roditelja o njihovim emocijama i ponašanju obično su pouzdaniji od onih dobivenih od djece same, ali u adolescenciji roditelji često nisu svjesni emocionalnog stanja svoje djece. Zbog toga postoji upitnik o snazi i teškoćama za mlade u dobi od 11 do 16 g.

Sve tri forme upitnika sastoje se od 25 čestica koje se odnose na različite aspekte djetetovog razvoja i ponašanja. Rezultati mogu biti bodovani tako da daju ukupni rezultat koji ukazuje ima li dijete/mlada osoba značajan problem/potrebe. Odgovori na pojedine tvrdnje mogu biti korišteni za formiranje specifičnih rezultata koji daju podatke o prosocijalnom ponašanju, hiperaktivnosti, emocionalnim simptomima, problemima ponašanja i problemima s vršnjacima. Tako je rezultat na ovom upitniku opći pokazatelj ima li dijete/mlada osoba značajne emocionalne ili probleme ponašanja i u kojom se području oni očituju.

Upitnici se koriste kako za početnu procjenu, tako i za evaluaciju napredovanja u radu. Osoba koja ispunjava upitnik, bio to roditelj, nastavnik ili dijete, treba razumjeti zbog čega se upotrebljava upitnik odnosno koja je njegova uloga u sveukupnoj procjeni. Pokazalo se da je u pravilu najbolje ako osoba koja ispunjava upitnik to čini u prisutnosti socijalnog radnika. Ponekad će biti potrebno da socijalni radnik ljestvicu objasni verbalno.

Za ispunjavanje je potrebno 10 minuta. Najbolje je na kraju primjene nastaviti s razgovorom kako bi se osoba koja ispunjava dobila priliku prokomentirati neke dijelove upitnika ili iskazati još neko svoje mišljenje potaknuto ispunjavanjem ovog upitnika.

Formiranje rezultata objašnjeno je u dodatku upitniku. Svaka čestica boduje se s 0, 1 ili 2 boda, a smjer bodovanja ovisi o tome radi li se o procjeni snaga ili poteškoća. U listu za bodovanje precizno je objašnjeno bodovanje. Prosocijalna skala boduje se tako da odsustvo prosocijalnog ponašanja malo utječe na ukupni rezultat. Jer, dijete možda ima teškoće, ali ako ima visoki prosocijalni rezultat, ishod je bolji.

Općenito, visoki ukupni rezultat ili visoki rezultat na bilo kojoj subskali upućuju na vjerojatnost značajnih i/ili nekih specifičnih problema. No to ne znači da će daljnja, dubinska procjena to potvrditi, niti da nizak rezultat jamči odsustvo problema. Dakle, instrument je koristan za grubu procjenu.

Literatura:

1. Goodman R (1997). The Strengths and Difficulties Questionnaire: A research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. **38**: 581–586.
2. Goodman R, Meltzer H and Bailey V (1998) The Strengths and Difficulties Questionnaire: A Pilot Study on the Validity of the Self-Report Version. *European Child & Adolescent Psychiatry*. **7**: 125–130.

Formiranje rezultata i procjena potreba

Ovdje navedeni rasponi izabrani su prema kriteriju da približno 80 posto djece u populaciji nema specifične potrebe/poteškoće u navedenim područjima, 10 posto ima neke potrebe/poteškoće, a 10 posto ima visoke potrebe/poteškoće.

	Male poteškoće/ potrebe	Umjerena poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće/ potreba
Ukupni rezultat poteškoća	0–15	16–19	20–40
Rezultat za probleme vladanja	0–3	4	5–10
Rezultat za hiperaktivnost	0–5	6	7–10
Rezultat za emocionalne simptome	0–5	6	7–10
Rezultat za probleme s vršnjacima	0–3	4–5	6–10
Rezultat za prosocijalno ponašanje	6–10	5	0–4

Upitnik snaga i poteškoća djeteta sastoji se od 25 čestica/tvrđnji koji se mogu grupirati u pet skala od kojih svaka sadrži po pet tvrdnji. U prvoj fazi obrade ispunjenih upitnika obrađuje se svaka od pet skala pojedinačno. Za tvrdnje za koje je zaokruženo *Djelomično je istina*, rezultat je uvijek 1, ali rezultati za *Nije istina* i *Istina je* variraju za pojedine tvrdnje. Slijede rezultati za svaku kategoriju odgovora i za svaku pojedinačnu skalu.

Navedene tvrdnje preuzete su iz verzije upitnika *Samoiskaz snaga i poteškoća djece/mladih (11 – 16 godina)*, no po analogiji se mogu uraditi i za ostale verzije ovog upitnika neovisno ispunjava li ga primarni skrbnik, neka druga značajna osoba ili samo dijete/mlada osoba.

Prosocijalna skala	Nije istina	Djelomično je istina	Istina je
1. Obazriv sam prema drugima	0	1	2
4. Rado dijelim s drugima	0	1	2
9. Spreman sam pomoći	0	1	2
17. Ljubazan sam prema mlađima	0	1	2
20. Često dobrovoljno pomažem	0	1	2

Skala hiperaktivnosti	Nije istina	Djelomično je istina	Istina je
2. Nemiran sam	0	1	2
10. Često se vrpeljim	0	1	2
15. Lako gubim koncentraciju	0	1	2
21. Promislim o stvarima	2	1	0
25. Zadatke provodim do kraja	2	1	0

Skala emocionalnih simptoma	Nije istina	Djelomično je istina	Istina je
3. Često imam glavobolje	0	1	2
8. Puno se brinem	0	1	2
13. Često sam nesretan	0	1	2
16. Nervozan sam	0	1	2
24. Imam puno strahova	0	1	2

Skala problema ponašanja	Nije istina	Djelomično je istina	Istina je
5. Postanem jako ljut	0	1	2
7. Uglavnom radim što mi se kaže	2	1	0
12. Često se svađam	0	1	2
18. Često sam optužen za laganje	0	1	2
22. Uzimam stvari	0	1	2

Skala problema s vršnjacima	Nije istina	Djelomično je istina	Istina je
6. Radije sam sam/sama	0	1	2
11. Imam bar jednog dobrog prijatelja	2	1	0
14. Druge osobe me vole	2	1	0
19. Drugi me zafrkavaju	0	1	2
23. Bolje se slažem s odraslima	0	1	2

Za svaku skalu moguć je raspon rezultata od 0 do 10 ako su ispunjene sve tvrdnje. Moguće je procijeniti rezultate ako jedna ili dvije tvrdnje nedostaju. Za ukupni rezultat zbrojite sve 4 skale osim prosocijalne skale. Tu je moguć raspon rezultata od 0 do 40. Potrebno je da bude ispunjeno barem 12 od 20 tvrdnji.

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA (3 – 4 godine starosti)**Ispunjava skrbnik djeteta**

Ime djeteta: _____

Datum rođenja: _____ Spol djeteta _____ M _____ Ž _____

Za svaku tvrdnju molimo Vas da zaokružite broj koji označava vaše slaganje s određenom tvrdnjom: 1 – nije istina, 2 – djelomično je istina, 3 – istina je. Pomoglo bi nam da na sve tvrdnje odgovorite najbolje što možete, čak iako niste potpuno sigurni ili Vam se tvrdnje čine pomalo neobične. Molimo Vas da odgovore temeljite na ponašanje djeteta u proteklih 6 mjeseci.

Obazriv/a je za osjećaje drugih osoba.	1	2	3
Nemiran/na je, pretjerano aktivan/na, ne može stajati mirno dugo vremena.	1	2	3
Često se žali na glavobolju, bol u trbuhu ili mučnine.	1	2	3
Rado dijeli s drugom djecom (slatkiše, igračke, olovke i sl.).	1	2	3
Često ima napade gnjeva ili pokazuje da je nagle naravi.	1	2	3
Radije je sam/a, sklon/a je da se igra sam/a.	1	2	3
Uglavnom je poslušan/na, u pravilu napravi što roditelj zahtijeva.	1	2	3
Puno brine, često izgleda zabrinut/a.	1	2	3
Spreman/na je pomoći ako je netko ozlijeđen, uzrujan ili se osjeća loše.	1	2	3
Neprestano se vrpolti i/ili meškolji.	1	2	3
Ima najmanje jednog dobrog prijatelja.	1	2	3
Često se svađa s drugom djecom ili je nasilan/na prema drugoj djeci.	1	2	3
Često je nesretan/na, pokunjen/na ili plačan/na.	1	2	3
Druga djeca ga/ju uglavnom vole.	1	2	3
Lako se zbuni, lako gubi koncentraciju.	1	2	3
Nervozan/na u novim situacijama, "drži" se odraslih, lako gubi pouzdanje.	1	2	3
Ljubazan/na prema mlađoj djeci.	1	2	3
Često se svađa s odraslima.	1	2	3
Druga djeca ga/ju zadirkuju ili su nasilni prema njemu/njoj.	1	2	3
Često samoinicijativno pomaže drugima (roditeljima, nastavnicima, drugoj djeci).	1	2	3
Može stati i razmisliti o stvarima prije nego ih učini.	1	2	3
Može biti zloban prema drugima.	1	2	3
Bolje se slaže s odraslima nego s drugom djecom.	1	2	3
Ima puno strahova, lako se prestraši.	1	2	3
Provodi zadatke do kraja, ima dobar raspon pažnje.	1	2	3

U cjelini, mislite li da Vaše dijete ima poteškoće na jednom ili više navedenih područja: osjećaji, koncentracija, ponašanje ili dobri odnosi s drugim osobama? Označite znakom + odgovarajući odgovor.

Nema poteškoća	Da, ima manje poteškoće	Da, ima ozbiljnije poteškoće	Da, ima vrlo ozbiljne poteškoće

Ako ste odgovorili da ima poteškoće, molimo Vas da odgovorite na pitanja koja slijede o tim poteškoćama.

- Koliko su dugo te poteškoće prisutne?**

Kraće od mjesec dana	1 – 5 mjeseci	5 – 12 mjeseci	Duže od godine dana

- Uzruja li se ili uznemiri dijete zbog tih poteškoća?**

Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma

- Ometaju li te poteškoće svakodnevni život Vašeg djeteta u sljedećim područjima?**

	Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma
Život u kući				
Prijateljstva				
Učenje				
Slobodne aktivnosti				

- Opterećuju li te poteškoće Vas ili obitelj u cjelini?**

Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma

Potpis: _____

Datum: _____

Majka/otac/ostalo (molimo precizirajte): _____

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA (4 – 16 godina)**Ispunjava skrbnik djeteta**

Ime djeteta: _____

Datum rođenja: _____ Spol djeteta _____ M _____ Ž _____

Za svaku tvrdnju molimo Vas da zaokružite broj koji označava vaše slaganje s određenom tvrdnjom: 1 – nije istina, 2 – djelomično je istina, 3 – istina je. Pomoglo bi nam da na sve tvrdnje odgovorite najbolje što možete, čak iako niste potpuno sigurni ili Vam se tvrdnje čine pomalo neobične. Molimo Vas da odgovore temeljite na ponašanje djeteta u proteklih 6 mjeseci.

Obazriv/a je za osjećaje drugih osoba.	1	2	3
Nemiran/na je, pretjerano aktivan/na, ne može stajati mirno dugo vremena.	1	2	3
Često se žali na glavobolju, bol u trbuhu ili mučnine.	1	2	3
Rado dijeli s drugom djecom (slatkiše, igračke, olovke i sl.).	1	2	3
Često ima napade gnjeva ili pokazuje da je nagle naravi.	1	2	3
Radije je sam/a, sklon/a je da se igra sam/a.	1	2	3
Uglavnom je poslušan/na, u pravilu napravi što roditelj zahtijeva.	1	2	3
Puno brine, često izgleda zabrinut/a.	1	2	3
Spreman/na je pomoći ako je netko ozlijeđen, uzrujan ili se osjeća loše.	1	2	3
Neprestano se vrpolji i/ili meškolji.	1	2	3
Ima najmanje jednog dobrog prijatelja.	1	2	3
Često se svađa s drugom djecom ili je nasilan/na prema drugoj djeci.	1	2	3
Često je nesretan/na, pokunjen/na ili plačan/na.	1	2	3
Druga djeca ga/ju uglavnom vole.	1	2	3
Lako se zbuni, lako gubi koncentraciju.	1	2	3
Nervozan/na u novim situacijama, "drži" se odraslih, lako gubi pouzdanje.	1	2	3
Ljubazan/na prema mlađoj djeci.	1	2	3
Često se svađa s odraslima.	1	2	3
Druga djeca ga/ju zadirkuju ili su nasilni prema njemu/njoj.	1	2	3
Često samoinicijativno pomaže drugima (roditeljima, nastavnicima, drugoj djeci).	1	2	3
Može stati i razmisliti o stvarima prije nego ih učini.	1	2	3
Može biti zloban prema drugima.	1	2	3
Bolje se slaže s odraslima nego s drugom djecom.	1	2	3
Ima puno strahova, lako se prestraši.	1	2	3
Provodi zadatke do kraja, dobar raspon pažnje.	1	2	3

U cjelini, mislite li da Vaše dijete ima poteškoće na jednom ili više navedenih područja: osjećaji, koncentracija, ponašanje ili dobri odnosi s drugim osobama? Označite znakom + odgovarajući odgovor.

Nema poteškoća	Da, ima manje poteškoće	Da, ima ozbiljnije poteškoće	Da, ima vrlo ozbiljne poteškoće

Ako ste odgovorili da ima poteškoće, molimo Vas da odgovorite na pitanja koja slijede o tim poteškoćama.

- Koliko su dugo te poteškoće prisutne?**

Kraće od mjesec dana	1 – 5 mjeseci	5 – 12 mjeseci	Duže od godine dana

- Uzruja li se ili uznemiri dijete zbog tih poteškoća?**

Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma

- Ometaju li te poteškoće svakodnevni život Vašeg djeteta u sljedećim područjima?**

	Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma
Život u kući				
Prijateljstva				
Učenje				
Slobodne aktivnosti				

- Opterećuju li te poteškoće Vas ili obitelj u cjelini?**

Uopće ne	Malo	Prilično	Veoma

Potpis: _____

Datum: _____

Majka/otac/ostalo (molimo precizirajte): _____

SAMOISKAZ SNAGA I POTEŠKOĆA DJECE/MLADIH (11 – 16 godina)

Molimo te da pročitaš upitnik pažljivo. Za svaku tvrdnju zaokruži broj za koji misliš da te najviše opisuje. Pomoglo bi nam ako bi zaokružio/la brojeve uz svaku tvrdnju, čak i ako ti se neke čine pomalo neobične.

Kako se zoveš? _____

Koliko imaš godina? _____ Spol djeteta _____ M _____ Ž _____

Pokušavam biti ljubazan/na s drugim osobama. Stalo mi je do njihovih osjećaja.	1	2	3
Nemiran/na sam, ne mogu stajati mirno dugo vremena.	1	2	3
Često me boli glava, trbuh ili imam mučnine.	1	2	3
Obično dijelim s drugima (hranu, igre, olovke i sl.).	1	2	3
Često se jako naljutim i izgubim živce.	1	2	3
Uglavnom sam sama/sam. Najčešće se igram sam/a.	1	2	3
Uglavnom radim što mi se kaže.	1	2	3
Puno se brinem.	1	2	3
Spreman/na sam pomoći ako je netko ozlijeđen, uznemiren ili se osjeća loše.	1	2	3
Neprestano se vrpeljim i/ili meškoljim.	1	2	3
Imam jednog ili više dobrih prijatelja.	1	2	3
Borben/a sam. Mogu učiniti da druge osobe rade što želim.	1	2	3
Često sam nesretan/na, pokunjen/na ili plačan/na.	1	2	3
Moji vršnjaci me uglavnom vole.	1	2	3
Lako se zbunim, lako gubim koncentraciju.	1	2	3
Nervozan/na sam u novim situacijama, lako gubim pouzdanje.	1	2	3
Ljubazan/na sam prema mlađoj djeci.	1	2	3
Često sam optuživan/na da lažem ili varam.	1	2	3
Druga djeca me zadirkuju ili su nasilna prema meni.	1	2	3
Često dobrovoljno pomažem drugima (roditeljima, nastavnicima, drugoj djeci).	1	2	3
Razmislim o stvarima prije nego ih učinim.	1	2	3
Uzimam stvari koje nisu moje iz kuće, škole ili drugdje.	1	2	3
Bolje se slažem s odraslima nego s vršnjacima.	1	2	3
Imam puno strahova, lako se prestrašim.	1	2	3
Provodim zadatke do kraja, moja pažnja je dobra.	1	2	3

U cjelini, misliš li da imaš poteškoće na jednom ili više od navedenih područja: osjećaji, koncentracija, ponašanje ili dobri odnosi s drugim osobama.

Nemam poteškoća	Imam – manje poteškoće	Imam – ozbiljnije poteškoće	Imam – vrlo ozbiljne poteškoće

Ako si odgovorio/la da imaš poteškoće, molimo da odgovoriš na pitanja koja slijede o tim poteškoćama.

- Koliko dugo su te poteškoće prisutne?

Kraće od mjesec dana	1 – 5 mjeseci	5 – 12 mjeseci	Duže od godinu dana

- Uzrujaš li se ili uznemiriš zbog tih poteškoća?

Uopće ne	Malo	Prilično	Jako

- Ometaju li te poteškoće tvoj svakodnevni život u sljedećim područjima?

	Uopće ne	Malo	Prilično	Jako
Život u kući				
Prijateljstva				
Učenje u školi				
Slobodne aktivnosti				

- Otežavaju li te poteškoće život osobama oko tebe (obitelji, prijateljima, učiteljima i sl.)?

Uopće ne	Malo	Prilično	Jako

Potpis: _____ Datum: _____

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA**Protokol za stručnjake – lista za provjeru/formiranje rezultata**

Redni broj pitanja/područje	Bodovanje		
prosocijalno ponašanje	0	1	2
hiperaktivnost	0	1	2
emocionalni simptomi/problemi	0	1	2
prosocijalno ponašanje	0	1	2
problemi ponašanja	0	1	2
problemi s vršnjacima	0	1	2
problemi ponašanja	2	1	0
emocionalni simptomi/problemi	0	1	2
prosocijalno ponašanje	0	1	2
hiperaktivnost	0	1	2
problemi s vršnjacima	2	1	0
problemi ponašanja	0	1	2
emocionalni simptomi/problemi	0	1	2
problemi s vršnjacima	2	1	0
hiperaktivnost	0	1	2
emocionalni simptomi/problemi	0	1	2
prosocijalno ponašanje	0	1	2
problemi ponašanja	0	1	2
problemi s vršnjacima	0	1	2
prosocijalno ponašanje	0	1	2
hiperaktivnost	2	1	0
problemi ponašanja	0	1	2
problemi s vršnjacima	0	1	2
emocionalni simptomi/problemi	0	1	2
hiperaktivnost	2	1	0

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA

Protokol za stručnjake

Ime djeteta: _____

Godine djeteta: _____ Spol djeteta _____ M _____ Ž

Upitnik je ispunio:

Skrbnik: _____

Učitelj: _____

Dijete: _____

Problemi ponašanja	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	0–2	3	4–10
Učitelj	0–2	3	4–10
Dijete	0–3	4	5–10

Hiperaktivnost	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	0–5	6	7–10
Učitelj	0–5	6	7–10
Dijete	0–5	6	7–10

Emocionalni simptomi	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	0–3	4	5–10
Učitelj	0–4	5	6–10
Dijete	0–5	6	7–10

Problemi s vršnjacima	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	0–2	3	4–10
Učitelj	0–3	4	5–10
Dijete	0–3	4–5	6–10

Prosocijalno ponašanje	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	6-10	5	0 – 4
Učitelj	6-10	5	0 – 4
Dijete	6-10	5	0 – 4
Ukupne poteškoće	Male poteškoće /potrebe	Umjerene poteškoće/potrebe	Izrazite poteškoće /potreba
Roditelj/skrbnik	0 – 13	14 – 16	17 - 40
Učitelj	0 – 11	12 – 15	16 - 40
Dijete	0 – 15	16 – 19	20 - 40

UPITNIK SNAGA I POTEŠKOĆA DJETETA

Lista rezultata

PROBLEMI PONAŠANJA	HIPERAKTIVNOST	EMOCIONALNI SIMPTOMI	PROBLEMI S VRŠNJACIMA	PROSOECIJALNO PONAŠANJA

Ukupno

IZRAŽAVANJE OSJEĆAJA DJETETA

Jane F. Gilgun, 2000.

UPUTA

Procjenjivanje na ovom upitniku usmjereno je na emocionalni status djeteta. Vodite računa da dijete istodobno ne može biti ocijenjeno i na dijelu koji se odnosi na prednosti/zaštitnike i na dijelu koji se odnosi na rizike.

Procjenjivanje se provodi u dva koraka. Prvo procijenite nalazi li se opisano ponašanje djeteta u području prednosti ili u području rizika, a zatim procijenite intenzitet. Temeljite svoje procjene na svim izvorima podataka o djetetu koje imate. Prije nego počnete s ispunjavanjem upitnika, navedite svoju procjenu (stavljajući znak X) nalazi li se dijete pod visokim ili niskim rizikom odnosno je li otpornost djeteta visoka ili niska.

Ovaj upitnik primjeren je djeci u dobi od tri godine života ili starijoj. Lista je primjerena za procjenu prednosti/potreba djece i u udomiteljstvu i u dječjim domovima. Procjenu ne mora raditi nužno stručnjak nego to može i udomitelj.

Literatura:

Gilgun, J.F. (1996.) Emotional Expressiveness. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

IZRAŽAVANJE OSJEĆAJA DJETETA

Datum: _____

Ime djeteta: _____ Spol: M – Ž Dob: _____

Opća procjena _____ Prednosti: _____ velike _____ male

Rizici: _____ veliki _____ mali

Procjenitelj-stručnjak: _____

Primjer pitanja i bodovanja

4. Roditelji suosjećaju s djetetovim problemima Roditelji ne suosjećaju s djetetovim problemima

3	2	1	0	1	2	3
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Opaska: Na svakoj tvrdnji zaokružite samo jedan broj. Zaokruživanje vrijednosti na strani **PREDNOSTI** znači da dijete ima navedenu kvalitetu, a vrijednost od 3 do 1 izražava stupanj prisutnosti te kvalitete kod djeteta. Nasuprot tome, procjena na strani **RIZICI** znači da je kod djeteta prisutan navedeni rizik. Vrednovanje od 1 do 3 predstavlja procjenu ozbiljnosti te rizične situacije. Npr. zaokružena vrijednost 3 na strani RIZICI (sasvim desno) u gornjem primjeru znači da roditelj/skrbnik uopće ne suosjeća s djetetovim problemima.

visoka	srednja niska	niska	nepoznato/ nije opaženo /odsutno	nizak	srednji	visok
3	2	1	0	1	2	3

PREDNOSTI/ZAŠTITNICI**RIZICI**

1. Dijete pokazuje širok raspon osjećaja, a ne samo osnovne, npr. sreću, ljutnju, tugu.

Dijete pokazuje mali raspon osjećaja; pokazuje tek osnovne osjećaje npr. sreću, ljutnju, tugu.

3	2	1	0	1	2	3
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

2. Dijete izražava osjećaje riječima.

Dijete ne izražava osjećaje riječima.

3	2	1	0	1	2	3
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

3. Djetetovo izražavanje osjećaja je primjereno situaciji

Djetetovo izražavanje osjećaja nije primjereno situaciji.

3	2	1	0	1	2	3
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. Djetetovi osjećaji i reakcije su povezani s događajima koji su im prethodili.

Djetetovi osjećaji i reakcije nisu povezani s događajima koji su im prethodili.

3	2	1	0	1	2	3
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

5. Dijete može prepoznati široki raspon osjećaja kod drugih.	3 2 1			Dijete ne može prepoznati široki raspon osjećaja kod drugih.	0 1 2 3		
6. Dijete suosjeća s osjećajima drugih.	3 2 1			Dijete ne suosjeća s osjećajima drugih.	0 1 2 3		
7. Dijete poštuje osjećaje drugih; ne ruga im se, ne zadirkuje ih i ne iskorištava druge.	3 2 1			Dijete ne pokazuje poštovanje za osjećaje drugih; ruga im se, zadirkuje ih i iskorištava.	0 1 2 3		
8. Dijete ima u obitelji ili svom okruženju osobu koja potiče prikladno izražavanje osjećaja.	3 2 1			Dijete ima jako malo ili nema niti jednu osobu u obitelji ili svom okruženju koja potiče prikladno izražavanje osjećaja.	0 1 2 3		
9. Raspoloženja djeteta su uravnotežena; rijetko ima nagle promjene raspoloženja.	3 2 1			9. Raspoloženja djeteta nisu uravnotežena; nagle promjene raspoloženja učestali su obrazac ponašanja.	0 1 2 3		
10. Dijete dijeli s drugima osjećaje o emocionalno snažnim događajima – bilo ugodnim ili bolnim.	3 2 1			Dijete ne dijeli osjećaje s drugima o emocionalno snažnim događajima.	0 1 2 3		
11. Dijete je emocionalno povezano s drugima.	3 2 1			Dijete nije emocionalno povezano s drugima.	0 1 2 3		
12. Dijete je pažljivo/osjetljivo prema drugima.	3 2 1			12. Dijete nije pažljivo/osjetljivo prema drugima.	0 1 2 3		
13. Dijete nije povučeno.	3 2 1			Dijete je povučeno.	0 1 2 3		
14. Emocionalne reakcije djeteta u skladu su sa zahtjevima situacije.	3 2 1			Emocionalne reakcije djeteta nisu u skladu sa zahtjevima situacije: reagira pretjerano ili ne reagira, iako bi to bilo za očekivati.	0 1 2 3		
15. Dijete prepoznaje kad njegova/njezina emocionalna reakcija nije prikladna.	3 2 1			Dijete ne prepoznaje kad njegova/njezina emocionalna reakcija nije prikladna.	0 1 2 3		
16. Dijete se ispriča za neprikladno izražavanje osjećaja.	3 2 1			Dijete se ne ispriča za neprikladno izražavanje osjećaja.	0 1 2 3		

LISTA ZA PROCJENU PRIVRŽENOSTI

Jane F. Gilgun, 2000.

UPUTA

Upitnik se koristi za opažanje ponašanja djece u javnoj/alternativnoj skrbi (udomiteljstvo, dječji dom) prema roditeljima i roditelja prema djeci za vrijeme njihovih posjeta, a u svrhu procjene pokazatelja privrženosti.¹ Ispunite liste koje slijede tako da u odgovarajuću rubriku unesete znak + ako dijete odnosno roditelj tijekom susreta pokazuje neko od sljedećih ponašanja.

Postoje i druga ponašanja koja ukazuju na sigurnu privrženost. Slobodno ih dodajte ovoj listi za procjenu. Što je više ponašanja opaženo i označeno, to je veća izvjesnost sigurne privrženosti. Ova lista za procjenu treba se koristiti s drugim listama za procjenu te pri procjenjivanju i odlučivanju socijalnog radnika o smještaju, trajnosti i povratku djeteta u obitelj.

Literatura:

Gilgun, J.F. (1996.) Attachment Checklist. A Guided Tour of Risk Assessment in Child Welfare. Third Annual Child Welfare Conference: Risk and Strengths Assessments. University of Minnesota.

¹ Više o konceptu privrženosti i njegovom značaju za razvoj djece i djecu u javnoj skrbi nalazi se u broju 1 Ljetopisa socijalnog rada (2007.).

LISTA ZA PROCJENU PRIVRŽENOSTI

Ime djeteta: _____

Godine djeteta: _____ Spol djeteta _____ M _____ Ž _____

Procjenitelj-stručnjak: _____

Mjesto procjene: _____

Tko je sve prisutan na susretu: _____

Ponašanje djeteta prilikom susreta s MAJKOM**DA NE**

S veseljem iščekuje dolazak majke.

Pokazuje zadovoljstvo kad se pozdravlja s majkom.

Pokazuje uznemirenost kad majka odlazi.

Pokazuje spremnost za interakciju s majkom.

Privlači pozornost majke.

Pokazuje zadovoljstvo kad mu majka posvećuje pozornost.

Surađuje s majčinim zahtjevima.

Iskušava nove stvari u prisutnosti majke.

U kontaktu s majkom je neposredno, odaje dojam zadovoljstva, smije se.

Nešto drugo što pokazuje da je sigurno privrženo majci?

Ako dijete ne pokazuje znakove privrženosti, opišite kako se zapravo ponaša prilikom susreta s majkom?

Ponašanje djeteta prilikom susreta s OCEM**DA NE**

S veseljem iščekuje dolazak oca.

Pokazuje zadovoljstvo kad se pozdravlja s ocem.

Pokazuje uznemirenost kad otac odlazi.

Pokazuje spremnost za interakciju s ocem.

Privlači pozornost oca.

Pokazuje zadovoljstvo kad mu otac posvećuje pozornost.

Surađuje sa zahtjevima oca.

Iskušava nove stvari u prisutnosti oca.

U kontaktu s ocem je neposredno, odaje dojam zadovoljstva, smije se.

Nešto drugo što pokazuje da je sigurno privrženo ocu?

Ako dijete ne pokazuje znakove privrženosti, opišite kako se zapravo ponaša prilikom susreta s ocem?

**Ponašanje roditelja prilikom susreta s DJETETOM
(označite znakom + ako je ponašanje prisutno)**

Majka Otac

Pokazuje spremnost i želju za roditeljskom ulogom.

Pokazuje sposobnost da bude roditelj.

Drži se dogovora oko dolazaka.

S veseljem iščekuje susrete.

Drži obećanja koja je dao/dala djetetu.

Pokazuje zadovoljstvo kad pozdravlja dijete.

Izgleda tužno kad odlazi.

Na odgovarajući način reagira kad dijete privlači pozornost.

Pokazuje interes za interakciju s djetetom za vrijeme susreta.

Privlači pozornost djeteta.

Pokazuje zadovoljstvo kad mu dijete posvećuje pozornost.

Pomaže djetetu da izrazi osjećaje i želje.

Pokazuje suosjećanje prema djetetovim osjećajima i željama.

Uspostavlja i drži se ograničenja.

Tješi i umiruje dijete kad je uznemireno.

Nastoji promijeniti okolnosti koje uznemiruju dijete.

Sudjeluje u aktivnostima koje su dobno primjerene djetetu.

Dozvoljava djetetu da samostalno čini neke dobno prikladne aktivnosti.

Odustaje od kontroliranja djeteta kada je u stanju nešto samostalno napraviti.

Ako roditelji ne pokazuju znakove privrženosti, opišite kako se zapravo majka, a kako otac ponašaju prilikom susreta s djetetom?

UPITNIK UTJECAJA DJETETA NA OBITELJ

Donenberg, D. i Baker, B.L., 1993.

UPUTA

Upitnik je namijenjen roditeljima djece od 3 do 19 godina, pogotovo ukoliko postoji dojam da djeca očituju eksternalizirane i internalizirane probleme u ponašanju, te neke druge razvojne smetnje.

Upitnik se sastoji od nekoliko podskala. Podskala pozitivnih osjećaja prema roditeljstvu ispituje pozitivne aspekte roditeljstva, dok su preostalih pet podskala usmjerene na negativne aspekte roditeljstva. Skale su konstruirane tako da veći rezultat ukazuje na veću izraženost dimenzije koja se ispituje. Ukupni rezultat na podskali dobiva se zbrojem rezultata na svim tvrdnjama koje pripadaju toj podskali.

Odgovori na tvrdnje od 1 do 48 se boduju kao: 0 = uopće ne, 1 = djelomično, 2 = prilično, 3 = u potpunosti, s tim da je rekodiranje (0=3, 1= 2, 2=1 i 3=0) potrebno za tvrdnje 14, 15, 34, 36 i 46. Odgovor na tvrdnju 49 se boduje kao: A=0, B=1, C=2, D=3, E=4, F=5 i G=6, a na tvrdnju 50: A=6, B=5, C=4, D=3, E=2, F=1 i G=0. Ako su zaokružena dva odgovora, bodujte manje socijalno poželjan odgovor. Ako odgovor nije zaokružen, procijenite rezultat na toj podskali na osnovu drugih odgovora. Šest podskala i njima pripadajuće tvrdnje su slijedeće: *socijalni život* (16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 49), *negativni osjećaji spram roditeljstva* (1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 15), *pozitivni osjećaji spram roditeljstva* (2, 4, 6, 8, 10, 12, 50), *financijski utjecaj* (26, 27, 28, 29, 30, 31, 32), *utjecaj na brak* (33, 34, 35, 36, 37, 38, 39) i *utjecaj na drugu braću i sestre* (40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48).

Podskale *socijalni život* i *negativni osjećaji spram roditeljstva* koreliraju 0,73, a korelacije s drugim podskalama nisu preko 0,60.

Literatura:

Donenberg, D. i Baker, B.L. (1993) The Impact of Young Children With Externalizing Behaviors on Their Families, *Journal of Abnormal Psychology*, 21, 179-198, Kluwer Academic/Plenum Publishers.

UPITNIK UTJECAJA DJETETA NA OBITELJ

Biti roditelj zna biti teško i djeca imaju različit utjecaj na obitelj. Nas zanima kakav utjecaj ima Vaše dijete na Vašu obitelj u usporedbi s djecom u drugim obiteljima. Sljedećim pitanjima nastojimo razumjeti utjecaj djece na različita područja obiteljskog funkcioniranja. Molimo Vas da zaokružite odgovor koji najbolje opisuje vašu situaciju, s obzirom na odnos između Vas i Vašeg jednog, konkretnog djeteta (odaberite i upišite na koje se dijete odnosi ispunjavanje upitnika).

Datum: _____ Upitnik ispunjava: majka – otac

Ime, dob i spol djeteta: _____

Ime i prezime roditelja: _____

VAŠI OSJEĆAJI I STAVOVI O VAŠEM DJETETU

Uspoređujući s djecom i roditeljima djece koja su iste dobi kao moje dijete...	Ne opisuje moju situaciju	Slabo opisuje moju situaciju	Pretežno opisuje moju situaciju	U potpunosti opisuje moju situaciju
Moje je dijete pod većim stresom.	0	1	2	3
Ja više volim provoditi vrijeme sa svojim djetetom.	0	1	2	3
Moje dijete više izražava osjećaje nezadovoljstva i ljutnje.	0	1	2	3
Moje dijete više izražava osjećaje zadovoljstva i ponosa.	0	1	2	3
Kad sam sa svojim djetetom, osjećam da sam kao roditelj manje učinkovit/a i sposoban/na.	0	1	2	3
Meni je lakše igrati se i zabavljati sa svojim djetetom.	0	1	2	3
Mene više brine ponašanje mog djeteta.	0	1	2	3
Osjećam se više voljenim od strane svog djeteta.	0	1	2	3
Čini mi se da nemam podršku u nastojanjima da se nosim s ponašanjem svog djeteta.	0	1	2	3
Osjećam da zbog svog djeteta imam više energije.	0	1	2	3
Osjećam da bih mogao/la biti bolji roditelj svom djetetu.	0	1	2	3

Moje mi dijete pomaže da imam više pouzdanja u sebe kao roditelja.	0	1	2	3
Osjećam da bih trebao/la imati veću kontrolu nad njegovim/njenim ponašanjem.	0	1	2	3
Moje dijete najčešće napravi ono što želim.	0	1	2	3
Uglavnom osjećam da se znam nositi s ponašanjem svog djeteta.	0	1	2	3

UTJECAJ VAŠEG DJETETA NA VAŠ SOCIJALNI ŽIVOT

Uspoređujući s djecom i roditeljima djece koja su iste dobi kao moje dijete...	Ne opisuje moju situaciju	Donekle opisuje moju situaciju	Pretežno opisuje moju situaciju	U potpunosti opisuje moju situaciju
U javnosti doživljam više neugodnosti zbog ponašanja svog djeteta.	0	1	2	3
Moja obitelj više izbjegava socijalna druženja (npr. javne događaje, restorane) zbog njegovog/njenog ponašanja.	0	1	2	3
Teže je naći nekoga za čuvanje (dadilju) tko će biti s njim/njom.	0	1	2	3
Zbog ponašanja svog djeteta moja obitelj rjeđe nego što bih volio/voljela posjećuje rođake i prijatelje.	0	1	2	3
Moje dijete me više sprečava u provođenju vremena s prijateljima.	0	1	2	3
Osjećam veću napetost kada sam s obitelji na javnom mjestu jer sam zabrinut/a za njegovo/njeno ponašanje.	0	1	2	3
Više moram objašnjavati drugima ponašanje svog djeteta.	0	1	2	3
Zbog ponašanja svog djeteta manje sudjelujem u aktivnostima zajednice.	0	1	2	3
Zbog ponašanja svog djeteta rjeđe nego što bih volio/voljela imam u kući goste.	0	1	2	3
Manje vodim svoje dijete u kupovinu i kad idem obavljati neke sitne poslove.	0	1	2	3

UTJECAJ VAŠEG DJETETA NA VAŠU FINANCIJSKU SITUACIJU

Uspoređujući s djecom koja su iste dobi kao moje dijete...	Ne opisuje moju situaciju	Slabo opisuje moju situaciju	Pretežno opisuje moju situaciju	U potpunosti opisuje moju situaciju
Troškovi podizanja mog djeteta su veći.	0	1	2	3
Troškovi skrbi za moje dijete su veći.	0	1	2	3
Troškovi hrane, odjeće i/ili igračaka su veći.	0	1	2	3
Veći su troškovi obnavljanja i/ili popravljanja te zamjene stvari u kući.	0	1	2	3
Veći su troškovi liječenja, medicinske skrbi i/ili zdravstvenog osiguranja.	0	1	2	3
Veći su troškovi obrazovnih i psiholoških usluga.	0	1	2	3
Veći su troškovi rekreacijskih aktivnosti (npr. glazba, plivanje, gimnastika).	0	1	2	3

AKO STE U BRAKU ILI ŽIVITE U IZVANBRAČNOJ ZAJEDNICI, ISPUNITE SLJEDEĆI SKUP PITANJA (PITANJA 33-39). AKO NISTE U BRAKU, NASTAVITE S PITANJEM BROJ 40.

UTJECAJ VAŠEG DJETETA NA ODNOS S VAŠIM/OM PARTNEROM/ICOM

Uspoređujući s roditeljima djece koja su iste dobi kao moje dijete...	Ne opisuje moju situaciju	Slabo opisuje moju situaciju	Pretežno opisuje moju situaciju	U potpunosti opisuje moju situaciju
Moj partner/ica i ja se manje slažemo u tome kako odgajati dijete.	0	1	2	3
Moj partner/ica više podržava način na koji se nosim s ponašanjem svoga djeteta.	0	1	2	3
Dijete okreće mog partnera/icu i mene jedno protiv drugog.	0	1	2	3
Podizanje djeteta je mog partnera/icu i mene više zbližilo.	0	1	2	3
Moje dijete uzrokuje više neslaganja između mene i mog partnera/ice.	0	1	2	3
Moj partner/ica manje podržava način na koji se ja nosim s ponašanjem svoga djeteta.	0	1	2	3
Podizanje djeteta je mog partnera/icu i mene udaljilo jedno od drugog.	0	1	2	3

AKO IMATE JOŠ DJECE, NASTAVITE SA SLJEDEĆIM SKUPOM PITANJA (PITANJA 40 – 48). AKO NEMATE VIŠE DJECE, NASTAVITE S PITANJEM BR. 49.

UTJECAJ VAŠEG DJETETA NA NJEGOVU/NJENU BRAĆU I SESTRE

Uspoređujući s djecom koja su iste dobi kao moje dijete...	Ne opisuje moju situaciju	Donekle opisuje moju situaciju	Pretežno opisuje moju situaciju	U potpunosti opisuje moju situaciju
Druga djeca u obitelji više pomažu u brizi za njega/nju.	0	1	2	3
Moje dijete više sprečava svoju braću i sestre u sudjelovanju u različitim aktivnostima.	0	1	2	3
Druga djeca u obitelji više se žale na njegovo/njeno ponašanje.	0	1	2	3
Druga djeca u obitelji osjećaju se neugodnije zbog njegovog/njenog ponašanja.	0	1	2	3
Moje je dijete više odbačeno od strane svoje braće i sestara.	0	1	2	3
Druga djeca u obitelji rjeđe pozivaju prijatelje kući zbog njegovog/njenog ponašanja.	0	1	2	3
Druga djeca u obitelji više uživaju u provođenju vremena s njim/njom.	0	1	2	3
Moje dijete više uzima igračke svoje braće i sestara, bez traženja dopuštenja.	0	1	2	3
Moje dijete više trga i gubi igračke svoje braće i sestara.	0	1	2	3

OPĆA PITANJA

Uspoređujući s djecom iste dobi kao moje dijete, stupanj težine života s njim/njom je:

A	B	C	D	E	F	G
Mnogo lakši	Lakši	Malo lakši	Otpriblike jednak	Malo teži	Teži	Mnogo teži

Uspoređujući s djecom iste dobi kao moje dijete, utjecaj mog djeteta na našu obitelj je:

A	B	C	D	E	F	G
Mnogo negativniji	Negativniji	Malo negativniji	Otpriblike jednak	Malo pozitivniji	Pozitivniji	Mnogo pozitivniji

**RODITELJSKE
SPOSOBNOSTI**

SKALA RODITELJSKOG STRESA

Berry, J.O. i Jones, W.H., 1995.

UPUTA

Skala mjeri stupanj doživljenog stresa zbog roditeljstva i pokriva sljedeća područja: bliskost s djecom, zadovoljstvo roditeljskom ulogom, pozitivne i negativne emocije povezane s tom ulogom te također teškoće povezane s roditeljstvom.

Kako bi se dobio ukupan rezultat na skali roditeljskog stresa, rekodirajte odgovore za tvrdnje 1, 2, 5, 6, 7, 8, 17 i 18 te zatim zbrojite sve odgovore. Ukupni rezultat može se kretati od 18 do 90, s tim da viši rezultat ukazuje na veći stupanj doživljenog roditeljskog stresa.

Literatura:

Berry, J.O. & Jones, W. (1995.) The Parental Stress Scale: Initial Psychometric Evidence, *Journal of Social and Personal Relationships*, 12, 463-472.

Willford, A.; S.D. Calkins, S.P. & S.P.Keane (2007.) Predicting Change in Parenting Stress Across Early Childhood: Child and Maternal Factors. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35 (2) 251.

SKALA RODITELJSKOG STRESA

Sljedeće tvrdnje opisuju Vaš doživljaj i osjećaje spram roditeljstva. Odgovarajući na pojedinu tvrdnju, imajte u vidu kakav je tipičan odnos između Vas i Vašeg djeteta/djece. Molimo zaokružite broj koji najbolje odražava vaš doživljaj roditeljstva.

Datum: _____ Upitnik ispunjava: majka – otac

Ime, dob i spol djeteta: _____

Ime i prezime roditelja: _____

Brojevi imaju sljedeća značenja:

1 = Uopće se ne slažem

2 = Ne slažem se

3 = Niti se slažem, niti se ne slažem

4 = Slažem se

5 = U potpunosti se slažem

1. Sretan/na sam u svojoj ulozi roditelja.	1	2	3	4	5
2. Malo je toga ili ne postoji ništa što ne bih napravio/la za svoje dijete/djecu ako je potrebno.	1	2	3	4	5
3. Briga za moje dijete/djecu ponekad zahtijeva više vremena i energije nego što je imam.	1	2	3	4	5
4. Ponekad se brinem radim li za svoju djecu sve što je potrebno.	1	2	3	4	5
5. Osjećam se bliskim/om svojem djetetu/djeci.	1	2	3	4	5
6. Uživam provoditi vrijeme sa svojim djetetom/djecom.	1	2	3	4	5
7. Moje dijete/djeca pružaju mi osjećaj da sam voljen/a.	1	2	3	4	5
8. Činjenica da imam dijete/djecu pomaže mi da na budućnost gledam pozitivno i osjećam se sigurnije.	1	2	3	4	5
9. Moje dijete/djeca su veliki izvor stresa i uznemirenosti u mojem životu.	1	2	3	4	5
10. Zbog djeteta/djece imam malo slobodnog vremena i manju mogućnost ležernijeg života.	1	2	3	4	5
11. Dijete/djeca mi predstavljaju financijski teret.	1	2	3	4	5
12. Zbog djeteta/djece mi je teško uskladiti različite obaveze i odgovornosti.	1	2	3	4	5
13. Ponašanje mog djeteta/djece je za mene često izvor neugode i stresa.	1	2	3	4	5
14. Kad bih mogao/mogla ponovno birati, možda bih odlučio/la da nemam djece.	1	2	3	4	5
15. Previše sam opterećen/a odgovornostima roditeljstva.	1	2	3	4	5
16. Zbog toga što imam dijete/djecu imao/la sam premalo mogućnosti izbora i premalo kontrole nad svojim životom.	1	2	3	4	5
17. Zadovoljan/na sam kao roditelj.	1	2	3	4	5
18. Uživam u svojem djetetu/djeci.	1	2	3	4	5

UPITNIK SVAKODNIH BRIGA RODITELJA

Crnic, K.A. i Greenberg, M.T., 1990.

UPUTA

Rezultate prikupljene *Upitnikom svakodnevnih briga roditelja* (Parenting Daily Hassles – PDH) moguće je bodovati na dva načina:

Moguće je konstruirati dva glavna rezultata, s obzirom na skalu koju gledamo. Na *skali frekvencije* zbrajamo zaokružene frekvencije na svih 20 tvrdnji, pa je tako mogući raspon rezultata od 0 do 80. Na *skali intenziteta* zbrajamo procjene intenziteta problema također za svih 20 tvrdnji te je mogući raspon ovih rezultata od 20 do 100.

Moguće je izračunati rezultate u odnosu na dva različita faktora: a) *izazovi* (tvrdnje 2, 4, 8, 9, 11, 12 i 16) i b) *zadaci roditeljstva* (tvrdnje 1, 6, 7, 10, 13, 14, 17 i 20). Faktori se koriste samo za skalu intenziteta, a za svaki faktor rezultat se dobiva tako da se zbroje procjene intenziteta problema na tvrdnjama koje pripadaju tom faktoru.

Uz to, u uputama je moguće mijenjati vremenski okvir na osnovu kojeg roditelj radi procjenu (npr. “u posljednjih nekoliko dana”, “u posljednjih 6 mjeseci” i sl.). Vremenski okvir (dio upitnika koji je uvodno naznačen velikim slovima) postavlja sam stručnjak, ovisno o svrsi primjene te ga može mijenjati, ovisno o specifičnoj primjeni.

Literatura:

Crnic, K.A. i Greenberg, M.T. (1990) Minor Parenting Stresses With Young Children, *Child Development*, 61, str. 1628-1637, Society for Research in Child Development.

SVAKODNEVNE BRIGE RODITELJA

Sljedeće tvrdnje opisuju situacije koje su uobičajene u obiteljima s malom djecom i ponekad mogu svakodnevni život činiti teškim. Molimo Vas da pročitate svaku tvrdnju i zaokružite koliko se često ona događa Vama (nikada, rijetko, ponekad, često ili uvijek) te zatim zaokružite koliko Vam je ta situacija predstavljala problem u POSLJEDNJIH NEKOLIKO TJEDANA. Ako imate više djece, ove situacije mogu uključivati jedno dijete ili svu djecu.

Datum: _____ Upitnik ispunjava: majka – otac – stručnjak na temelju razgovora

Ime, dob i spol djeteta: _____

Ime i prezime roditelja: _____

	KOLIKO SE TO ČESTO DOGAĐA					NEMA PROBLEMA				VELIKI PROBLEM
	Nikada	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek					
Stalno pospremanje nereda od igračaka ili hrane.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Dijete je "cendravo", prigovara.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Teškoće kod hranjenja (izbirljivi su, žale se itd.)	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca ne slušaju – ne žele raditi što im se kaže bez gundanja.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Teško je naći nekoga za čuvanje djeteta.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Dječji raspored aktivnosti (npr. rutina prije škole, popodnevna spavanja i dr.) nije u skladu s vašim potrebama ili potrebama kućanstva.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Svađe ili tuče između braće i sestara, koje zahtijevaju posredovanje.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca zahtijevaju da ih zabavljate ili da se igrate s njima.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca se opiru i bore s vama kada je riječ o odlasku u krevet.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca se stalno vrte oko vas ometajući obavljanje kućanskih poslova.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Postoji potreba za stalnom brigom o tome gdje su djeca i što rade, odnosno treba ih stalno nadgledati.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5

Djeca prekidaju razgovore odraslih.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Potreba za mijenjanjem planova zbog nepredvidljivih djetetovih potreba.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca se nekoliko puta dnevno zaprljaju, što zahtjeva mijenjanje odjeće.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Nedostatak privatnosti (npr. u kupaonici).	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
U javnosti je s djecom teško izići na kraj (npr. u dućanu, restoranu, trgovačkom centru).	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Teškoće u spremanju djece za izlazak i odlazak s njima iz kuće na vrijeme.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Teškoće u ostavljanju djece kada navečer izlazite van, a netko ih čuva, odnosno u školi ili vrtiću.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Djeca imaju teškoća s prijateljima (npr. tučnjave, neslaganja ili nepostojanje prijatelja).	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5
Nužnost obavljanja dodatnih poslova kako bi se zadovoljile potrebe djece.	0	1	2	3	4	1	2	3	4	5

PROCJENA RODITELJSKIH SPOSOBNOSTI I IZVRŠAVANJA RODITELJSKIH ZADAĆA

Sladović Franz, 2006.

UPUTA

Upitnik *Procjena roditeljskih sposobnosti* temelji se na sedam središnjih roditeljskih funkcija (prilagođeno prema Killen, 2001.) sa svrhom procjene koliko je svaki od roditelja ili drugih značajnih osoba koje skrbe za dijete sposoban u ispunjavanju određenog roditeljskog zadatka.

Upitnik ispunjava stručnjak na temelju razgovora i opažanja u obitelji. Valja zaokružiti broj kojim se procjenjuje sposobnost pojedinog roditelja u izvršavanju određene zadaće (sintetska procjena). Zatim je potrebno u ostatku kućice pojasniti i opisati kako se ta sposobnost/izvršavanje zadaće očituje (analitička procjena). Korisno je navesti kako je određeni podatak odnosno opservacija prikupljena (razgovorom s roditeljem, s djetetom, s drugim stručnjakom, s drugom osobom iz socijalne mreže obitelji, opažanjem, uvidom u dokumentaciju itd.). Ako u kućanstvu živi druga značajna osoba u roditeljskoj ulozi – zamjenska roditeljska figura, tada treba nju procijeniti, npr. maćeha, očuh, teta, baka, djed ili netko drugi.

PROCJENA RODITELJSKIH SPOSOBNOSTI I IZVRŠAVANJA RODITELJSKIH ZADAĆA

Datum: _____

Procjenjivač: _____

Obitelj/dijete za koje se vrši procjena: _____

0 = Ne živi/nije u kontaktu s djetetom koji bi omogućio procjenu/obnašanje funkcija

1 = Vrlo loše

2 = Slabo

3 = Dobro

4 = Vrlo dobro

REALISTIČNO OPAŽANJE DJETETA

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: _____ 0 1 2 3 4

PRIHVAĆANJE ODGOVORNOSTI ZA PREPOZNAVANJE DJETETOVIH POTREBA

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: _____ 0 1 2 3 4

POSTAVLJANJE REALISTIČNIH OČEKIVANJA O DJETETOVIM MOGUĆNOSTIMA SUOČAVANJA

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: _____ 0 1 2 3 4

UKLJUČIVANJE U POZITIVNU INTERAKCIJU S DJETETOM

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: ____ 0 1 2 3 4

SUOSJEĆANJE S DJETETOM

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: ____ 0 1 2 3 4

DAVANJE PREDNOSTI ZADOVOLJENJU DJETETOVIH TEMELJNIH POTREBA

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: ____ 0 1 2 3 4

OBUZDAVANJE VLASTITOG BOLA I FRUSTRACIJE PRED DJETETOM

Majka: 0 1 2 3 4

Otac: 0 1 2 3 4

Netko drugi, tko: ____ 0 1 2 3 4

Dodatne napomene:

SKALA DOBROBITI RODITELJA/SKRBNIKA

UPUTA

Psihičko zdravlje roditelja/skrbnika jest značajna komponenta sveobuhvatne obiteljske procjene. Postoji dokaz da neki ljudi, kada govore o svom psihičkom zdravlju, iskrenije odgovaraju u upitnicima nego u intervjuima licem u lice. Upitnik omogućava roditelju/primarnom skrbniku priliku da se izrazi bez potrebe suočavanja s drugom osobom, koliko god ta osoba bila simpatična. Upitnik nije zamjena za dobar odnos, ali može pridonijeti razvoju daljnjeg razgovora. Primjerna upitnika može biti posebno korisna kada roditelj osjeća da se njegovim potrebama ne pridaje pažnja.

Skalu su razvili Snaith i sur. (1978.), a odnosi se na četiri aspekta dobrobiti: depresija, anksioznost te razdražljivost prema unutra i prema van. Korisniku se nude četiri moguća odgovora na svaku česticu.

Općenito se skala može primijeniti na svakoj odrasloj osobi koja je u kontaktu s djetetom čiji se razvoj i kontekst procjenjuje. U praksi je to najčešće glavni skrbnik (skrbnici). U pilot istraživanju socijalni radnici utvrdili su da je skala u više od polovice slučajeva primjene otvorila neka značajna pitanja. Također se pokazalo da je depresija prisutna kod polovice sudionika, a anksioznost kod trećine.

Socijalni radnici su pomoću skale saznali nove stvari u obiteljima koje su im dotada bile relativno nepoznate. Pomogla im je da postanu svjesni potreba skrbnika i naglašenih stresova, da se usmjere na roditeljske potrebe i osjećaje. Čak kada su socijalni radnici poznavali roditelje od ranije, uspjeli su razjasniti područja na kojima treba raditi, a napetost je oslabila. Fleksibilnost u korištenju može potaknuti razgovor o osjećajima o odnosu između roditelja i djece.

Izrazito je važno da osoba razumije zašto treba ispuniti upitnik. Neki roditelji/skrbnici bit će zabrinuti da će im otkrivanje psihičkih poteškoća smanjiti mogućnost da dalje skrbe za dijete. Na primjer, može se objasniti da mnogi skrbnici djece doživljavaju značajan stres i da je ovo ispitivanje važno shvatiti kao provjeravanje je li im pružena odgovarajuća podrška.

Najbolje je da skrbnik sam ispuni skalu u prisutnosti socijalnog radnika, ali se ispunjavanje također može obaviti i usmeno. Za ispunjavanje je potrebno otprilike deset minuta. Izrazito je važan razgovor koji slijedi nakon ispunjavanja upitnika i tijekom kojeg treba "uhvatiti znakove" kako se osoba osjeća.

Kao kod svakog instrumenta za procjenjivanje, pri interpretaciji se mora voditi računa o kontekstu s drugim informacijama. Neki će ispitanici podcijeniti rastresenost, drugi će je preuveličati. Visoki ili niski rezultat na bilo kojoj skali ne znači da je prisutna značajna potreba. Najbolje je kada se skala koristi kao polazišna točka razgovora. Unutarnja razdražljivost može upućivati na mogućnost samoozljeđivanja. Vanjska razdražljivost povećava mogućnost agresivnog ponašanja prema djeci.

Slijedi prikaz načina formiranja rezultata.

1. **Depresija** – Pitanja 1, 3, 5, 9 i 12 odnose se na depresiju. Dolje navedeni mogući odgovori odnose se na odgovore s lijeva na desno (npr. za prvo pitanje *Osjećam se veselo*, odgovor *Da*, u potpunosti dobiva 0 bodova, odgovor *Da, ponekad* 1 bod, odgovor *Baš i ne* 2 boda i odgovor *Uopće ne* 4 boda. Granični bodovi za ovu skalu su od 4 do 6, a sve iznad toga može ukazivati na problem u tom području.

PITANJE 1	PITANJE 3	PITANJE 5	PITANJE 9	PITANJE 12
0, 1, 2, 3	3, 2, 1, 0	0, 1, 2, 3	3, 2, 1, 0	0, 1, 2, 3

2. **Anksioznost** – Pitanja 2, 7, 10, 14 i 17 odnose se na anksioznost. Granični bodovi za ovu skalu su od 6 do 8, a sve iznad toga može ukazivati na problem u tom području.

PITANJE 2	PITANJE 7	PITANJE 10	PITANJE 14	PITANJE 17
0, 1, 2, 3	3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0	0, 1, 2, 3

3. **Razdražljivost usmjerena na van** – Pitanja 4, 6, 13 i 16 odnose se na vanjsku iritabilnost. Granični bodovi za ovu skalu su od 5 do 7, a sve iznad toga može ukazivati na problem u tom području.

PITANJE 4	PITANJE 6	PITANJE 13	PITANJE 16
3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0	0, 1, 2, 3	3, 2, 1, 0

4. **Razdražljivost usmjerena prema unutra** – Pitanja 8, 11, 15 i 18 odnose se na unutarnju iritabilnost. Granični bodovi za ovu skalu su od 4 do 6, a sve iznad toga može ukazivati na problem u tom području.

PITANJE 8	PITANJE 11	PITANJE 15	PITANJE 18
3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0	3, 2, 1, 0

Literatura:

Snaith, R.P., Constantopoulos, A.A., Jardine, M.Y. i McGuffin, P. (1978.) A Clinical Scale for the Self-Assessment of Irritability. *British Journal of Psychiatry*, 132, 163-171.

SKALA DOBROBITI RODITELJA/SKRBNIKA

Ovim upitnikom nastojimo ispitati kako ste se osjećali u *proteklih nekoliko dana*. Molimo Vas da pročitate svaku tvrdnju i podcrtate odgovor koji najbolje opisuje kako se osjećate ili kako ste se osjećali u proteklih nekoliko dana. Molimo Vas da ispunite cijeli upitnik.

1. Osjećam se veselo.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

2. Lako mi je sjesti i opustiti se.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

3. Moj apetit je...

Jako slab	Dosta slab	Dosta dobar	Jako dobar
-----------	------------	-------------	------------

4. Razdražljiv/a sam, nagao/la i vičem na druge.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

5. Mogu se smijati i zabavljati .

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

6. Osjećam da mogu izgubiti kontrolu i udariti ili povrijediti nekog.

Ponekad	Povremeno	Rijetko	Nikad
---------	-----------	---------	-------

7. Imam neugodan osjećaj u tijelu npr. uznemirenost u želucu .

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Ne baš često	Uopće ne
------------------	-------------	--------------	----------

8. Razmišljam o samoozljeđivanju.

Ponekad	Ne jako često	Gotovo nikad	Nikada
---------	---------------	--------------	--------

9. Budan/na sam prije nego što trebam ustati.

Dva sata ili više	Oko jedan sat	Manje od jednog sata	Uopće ne. Spavam do vremena kad se trebam ustati.
-------------------	---------------	----------------------	---

10. Osjećam se napeto.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

11. Osjećam da si želim učiniti nešto što će me povrijediti.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

12. Zadržao/la sam svoje stare interese.

Da, većinu njih	Da, neke od njih	Ne, ne mnogo njih	Ne, niti jedan
-----------------	------------------	-------------------	----------------

13. Strpljiv/a sam s drugim ljudima.

Cijelo vrijeme	Većinu vremena	Ponekad	Gotovo nikad
----------------	----------------	---------	--------------

14. Uplašim se ili sam u panici bez nekog posebnog razloga.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

15. Naljutim se na sebe i nazivam se pogrđnim 'imenima'.

Da, u potpunosti	Da, ponekad	Baš i ne	Uopće ne
------------------	-------------	----------	----------

16. Ljudi me uzrujaju pa želim zalupiti vratima ili urlati.

Da, često	Da, ponekad	Samo povremeno	Uopće ne
-----------	-------------	----------------	----------

17. Mogu sam/a izaći van bez osjećaja tjeskobe.

Da, uvijek	Da, ponekad	Ne, ne često	Ne, nikad ne mogu
------------	-------------	--------------	-------------------

18. U posljednje vrijeme sam se ljutio/la na sebe.

Jako	Dosta	Ne previše	Uopće ne
------	-------	------------	----------

**EVALUACIJA
RADA**

SKALA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA SOCIJALNIM RADNIKOM I SKALA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA VODITELJEM MJERE NADZORA NAD IZVRŠENJEM RODITELJSKE SKRBI

Kapp i Vela, 2004.

UPUTA

Upitnik ispunjavaju roditelji – korisnici socijalne skrbi čije je dijete izdvojeno iz obitelji ili tijekom provedbe neke od blažih mjera obiteljsko-pravne zaštite djece. U Skali zadovoljstva korisnika voditeljem mjere nadzora nalaze se sve čestice kao i u originalnom upitniku, a koje obuhvaćaju i zadovoljstvo korisnika nadležnim socijalnim radnikom (ako on nije ujedno voditelj mjere nadzora) dakle onim socijalnim radnikom koji skrbi za obitelj.

Rezultat se dobiva zbrajanjem svih zaokruženih odgovora, pri čemu veći broj bodova ukazuje na veće zadovoljstvo korisnika dobivenim uslugama i radom socijalnog radnika odnosno voditelja mjere.

Literatura:

Kapp, S.A. & Vela, R.H. (2004.) The unheard client: Assessing the satisfaction of parents of children in foster care. *Child and Family Social Work*, 9, 197-206.

SKALA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA NADLEŽNIM SOCIJALNIM RADNIKOM I CENTROM ZA SOCIJALNU SKRB

Datum: _____ Korisnik - procjenjivač: _____

Socijalni radnik: _____

Ime i dob djece: _____

Molimo zaokružite broj koji najbolje odražava vaše mišljenje. Brojevi imaju sljedeća značenja:

1 = Ne slažem se, 2 = Niti se slažem niti se ne slažem, 3 = Slažem se

Moj socijalni radnik se ponašao prema meni s poštovanjem.	1	2	3
Moj socijalni radnik je bio jasan u tome što očekuje od mene i moje obitelji.	1	2	3
Moj socijalni radnik je radio zajedno sa mnom na tome da dobijem natrag svoju djecu/ zadržim svoju djecu u obitelji.	1	2	3
Moj socijalni radnik mi je pomagao da se pripremim kad sam išao/la na sastanke i na sud.	1	2	3
Na sastancima s drugim stručnjacima, moj socijalni radnik se zauzimao za mene i moju djecu.	1	2	3
Moj socijalni radnik je poštivao moje vrijednosti i uvjerenja.	1	2	3
Da mogu, preporučio/la bih svog socijalnog radnika drugim obiteljima koje trebaju pomoć.	1	2	3
Sve u svemu, zadovoljan sam sa svojim socijalnim radnikom.	1	2	3
CZSS je imao realistična očekivanja od mene.	1	2	3
Sve u svemu, zadovoljan sam s uslugama koje sam primio/la od CZSS.	1	2	3
Da mogu, predložio/la bih ovaj CZSS drugim obiteljima koje trebaju pomoć.	1	2	3
Moj socijalni radnik pitao me za mišljenje o mojim problemima i problemima moje obitelji.	1	2	3
Moj socijalni radnik pitao me za moje mišljenje o uslugama i službama koje smo moja obitelj i ja trebali.	1	2	3
Moj socijalni radnik me uključio u donošenje odluka.	1	2	3
CZSS ili moj socijalni radnik upoznali su me s mojim pravima.	1	2	3
Znao/la sam koga trebam nazvati ako sam osjetio/la da su moja prava ugrožena.	1	2	3
Usluge i službe koje sam primio/la pomogle su mi/ pomoći će mi da zadržim svoju djecu u obitelji/dobijem natrag svoju djecu.	1	2	3
Suradnja s CZSS je pomogla da se djece ne izdvoje iz moje obitelji.	1	2	3
CZSS je pomogao mojoj obitelji da bude bolja.	1	2	3
Moj socijalni radnik je poštivao kulturno i etničko porijeklo moje obitelji.	1	2	3
Osjećao/la sam se ugodno razgovarati s mojim socijalnim radnikom o povezanosti moje kulture i porijekla s mojom situacijom.	1	2	3
Moj socijalni radnik govorio je jezikom razumljivim za mene i moju obitelj.	1	2	3

SKALA ZADOVOLJSTVA KORISNIKA VODITELJEM MJERE NADZORA NAD IZVRŠENJEM RODITELJSKE SKRBI

Datum: _____

Korisnik - procjenjivač: _____

Voditelj mjere: _____

Ime i dob djece: _____

Molimo zaokružite broj koji najbolje odražava vaše mišljenje. Brojevi imaju sljedeća značenja:

1 = Ne slažem se, 2 = Niti se slažem niti se ne slažem, 3 = Slažem se

Moj voditelj mjere nadzora se ponašao prema meni s poštovanjem.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora je bio jasan u tome što očekuje od mene i moje obitelji.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora radio je zajedno sa mnom na tome da dobijem natrag svoju djecu/ zadržim svoju djecu u obitelji.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora mi je pomagao da se priprelim kad sam išao/la na sastanke i na sud.	1	2	3
Na sastancima s drugim stručnjacima, moj voditelj mjere nadzora se zauzimao za mene i moju djecu.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora je poštivao moje vrijednosti i uvjerenja.	1	2	3
Da mogu, preporučio/la bih svog voditelja mjere nadzora drugim obiteljima koje trebaju pomoć.	1	2	3
Sve u svemu, zadovoljan sam sa svojim voditeljem mjere nadzora.	1	2	3
CZSS je imao realistična očekivanja od mene.	1	2	3
Sve u svemu, zadovoljan sam s uslugama koje sam primio/la od CZSS.	1	2	3
Da mogu, predložio/la bih ovaj CZSS drugim obiteljima koje trebaju pomoć.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora pitao me za mišljenje o mojim problemima i problemima moje obitelji.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora pitao me za moje mišljenje o uslugama i službama koje smo moja obitelj i ja trebali.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora me uključio u donošenje odluka.	1	2	3
Moj voditelj mjere nadzora me je upoznao s mojim pravima i načinom provođenja mjere.	1	2	3
Znao/la sam koga trebam nazvati ako sam osjetio/la da su moja prava ugrožena.	1	2	3
Podrška i pomoć koje sam primio/la od voditelja pomogle su mi/će mi pomoći da zadržim svoju djecu u obitelji.	1	2	3
Suradnja s voditeljem je pomogla da djeca ne budu izdvojena iz moje obitelji.	1	2	3
Voditelj je pomogao mojoj obitelji da bude bolja.	1	2	3

20. Moj voditelj mjere nadzora je poštivao kulturno i etničko porijeklo moje obitelji.	1	2	3
21. Osjećao/la sam se ugodno razgovarati s mojim voditeljem mjere nadzora o vezi između moje kulture i porijekla s mojom situacijom.	1	2	3
22. Moj voditelj mjere nadzora govorio je jezikom razumljivim za mene i moju obitelj.	1	2	3
23. Moj nadležni socijalni radnik se odnosio prema meni s poštovanjem.	1	2	3
24. Nadležni socijalni radnik je napravio dobar posao objašnjavajući mi što se očekuje od mene.	1	2	3
25. Nadležni socijalni radnik poštivao je moje vrijednosti i uvjerenja.	1	2	3
26. Sve u svemu, zadovoljan/a sam s mojim nadležnim socijalnim radnikom.	1	2	3

TROKUT PROCJENJIVANJA

